PROCEEDING BOOK

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II

EDITORS

Asts. Prof. Hülya BİNGÖL
Lect. Yasemin AĞAOĞLU

ISBN:978-605-7811-09-7
BY ISPEC PUBLISHING HOUSE

27-29 September 2019
Kiev, UKRAINE

ISPEC

INTERNATIONAL CONFERENCE ON

SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II

27-29 September 2019, KIEV, UKRAINE

PROCEEDING BOOK

EDITOR

Asts. Prof. Hülya BİNGÖL

Lect. Yasemin AĞAOĞLU

All rights of this book belong to
ISPEC Publishing House
Authors are responsible both ethically and jurisdically
ISPEC Publications - 2019©

Issued: 10.10.2019

CONFERENCE ID

TITLE

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II

DATE AND PLACE

27-29 September 2019, KIEV/UKRAINE

ORGANIZATION

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II

ISPEC Publishing House

HEAD OF CONGRESS

Assoc. Prof. Dr. Yurii LATISH

COORDINATOR

Lect. Yasemin AĞAOĞLU

INTERNATIONAL PARTICIPANTS

Виталий Плоский - **UKRAINE**
Ольга Кривенко - **UKRAINE**
Оксана Пилипчук - **UKRAINE**
Андрей Полубок - ***BELARUS***
Guo FONG- **CHINA**
Assoc. Prof. Dr. Gönül SAMEDOVA - **AZERBAIJAN**
Gahire ŞAHBAZOVA- **AZERBAIJAN**
Ali Agha FAIZI- ***PAKİSTAN***

Science Board

Prof. Dr. Salih MERCAN, Bitlis Eren Üniversitesi
Prof. Dr. Sarash KONYRBAYEVA, Kazak Devlet Pedagoji Üniversitesi
Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK, Namık Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Akbar VALADBIGI, Urumiye Üniversitesi
Doç. Dr. Sehrana KASIMİ, Azerbaycan Devlet Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa METE, Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Yurii LATISH, Taras Şevçenko Üniversitesi
Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Yıldız SAADETTİN, Bağdat Üniversitesi
Doç. Dr. Dinara FARDEEVA, Tataristan Bilimler Akademisi

PROGRAM

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II

27-29 September 2019, KIEV, UKRAINE

CONFERENCE VENUE: KOZATSKIY HOTEL, Mykhailivs'ka St, 1/3, Kiev, Ukraine, 01001
Participant Countries: Azerbaijan, Turkey, Kirghizistan, Ukraine, Pakistan, Russia

- Registration desk opens at 09:00 and shall function till 17:00 pm.
- Please registrate at least an hour prior to your session
- Be in the session room at least 10 minutes before the session starts
- Head of session are fully empowered in all matters related to the presentations, coffee- breaks and session.
- Certificates will be given by the session chair at the end of thesession.
- In the congress program, requests such as location and time changes will not be taken into consideration.
- If you think there are any shortcomings in the program, please email us at the latest by 18 September 2019
- The names of the authors and titles of paper in the certificate will be printed as in the program.

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II

Date and Time: 28.09.2019/ 15^{00}-16^{00} Hall: -1
Head of the Session: Asst. Prof. Hülya BİNGÖL & Asst. Prof. Şükrü BİNGÖL

Murat Özay TAŞKIN & Lect. Esra Akay TİRYAKİOĞLU
The First Gulf War And Structural Realism

Lect. Hüseyin Tolga ÇAĞATAY
Türkiye'de Sağlık Kurumları Yönetimi Konulu Doktora Tezlerine Yönelik Bir İnceleme

Lect. Serap BAYTAR & Lect. Hüseyin Tolga ÇAĞATAY & Dr. Esin BAŞARAN& Prof. Dr. Nalan Özhan ELBAŞ
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Ders Başarısına İlişkin Bir Çalışma: İki Program Örneği

Dr. Berat AKINCI
Governance In The Presıdentıal Government System: Comparıson Of New Management Approach And Governance Prıncıples

Lect. Nedim SARIGÜZEL
Building Of Nation State During The Period Of Atatürk

Dr. Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL
Abdal Musa Tekkesi'nin Geleceğine Dair Halk Bilimsel Yaklaşımlar

Dr. Burcu KURTİŞ Prof. Dr. Hülya KILIÇ
Sinema Ve Mimari Arasındaki İlişki: Geçen Yıl Marıenbad Filmi İçin Hareket İmge, Mimaride Fiziksel Çevre Ve Barok Sanat Üzerine Karşılaştırmalı Değerlendirme

Виталий Плоский & Ольга Кривенко & Vitaliy PLOSKYI & Olga KRIVENKO
Современные Тенденции Развития Высотных Зданий И Особенности В Их Изучении Студентами Архитекторами

Asts. Prof. Gazanfer ANLI
Bağlanma Stilleri İle Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Date and Time: 28.09.2019/ 16^{00}-17^{00} Hall: -1 Head of the Session: *Assoc. Prof. Dr. Gönül SAMEDOVA*
Prof. Dr. Cemal GÜNDOĞDU& Arş. Gör. Yalın AYGÜN& Lect. Şakir TÜFEKÇİ& Asts. Prof. Hülya BİNGÖL *Sosyal İçerme Aracı Olarak Savunma Sanatları: Serbest Zaman Etkinliğine Yönelik Derinlemesine Görüşler*
Asts. Prof. Hülya BİNGÖL& Asts. Prof. Şükrü BİNGÖL *Yükseköğretim Kurumlarında Spor Alanında Eğitim Veren Akademisyenlerin Örgütsel Bağlılık Ve Örgütsel Sinizm Algılarının İncelenmesi*
Андрей Полубок *Обобщение Художественно-Пластического Образа Как Один Из Основных Приёмов Скульптурной Пластики*
Оксана Пилипчук *Возможности Колористики Интерьера И Включенных В Него Произведений Искусства В Создании Экологии Общего Пространства*
Guo FONG *China's Success In Rural And Agrıcultural Development*
Assoc. Prof. Dr. Gönül SAMEDOVA *Azerbaycan Dilinin Kuzey Grubu Ağız Ve Şivelerinde Ünsüzlerin Artımı*
Gahire ŞAHBAZOVA *Yarımokda Normalleşmiş Sınır Şartlı Yüksek Düzenli Operatör Emsalli Diferansiyel Denklemlerin Grin Fonksiyonunun İncelenmesi*
Ali Agha FAIZI *E-Pharmacy Management System*

PHOTO GALLERY

CONFERENCE VENUE:

KOZATSKIY HOTEL Mykhailivs'ka St, 1/3,
Kyiv, Ukraine, 01001

27-29 September 2019
KIEV, UKRAINE

İKSAD
ULUSLARARASI
YAYINEVİ
2014

INSTITUTE OF ECONOMIC
DEVELOPMENT AND
SOCIAL RESEARCHES
www.iksad.org.tr

Operation Desert Storm
THE FIRST GULF WAR

CONTENT

CONGRESS ID	III-IV
PROGRAM	V-VII
PHOTO GALLERY	VIII-IX
CONTENT	X

Tolga YEŞİL, Fatma AKYÜZ SOSYAL MEDYANIN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: BANAZ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ	1-2
Hüseyin Tolga ÇAĞATAY TÜRKİYE'DE SAĞLIK KURUMLARI YÖNETİMİ KONULU DOKTORA TEZLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME	3-4
Serap BAYTAR, Hüseyin Tolga ÇAĞATAY, Esin BAŞARAN, Nalan ÖZHAN ELBAŞ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARISINA İLİŞKİN BİR ÇALIŞMA: İKİ PROGRAM ÖRNEĞİ	5-6
Berat AKINCI GOVERNANCE IN THE PRESIDENTIAL GOVERNMENT SYSTEM: COMPARISON OF NEW MANAGEMENT APPROACH AND GOVERNANCE PRINCIPLES	7-8
Nedim SARIGÜZEL BUILDING OF NATION STATE DURING THE PERIOD OF ATATÜRK	9-10
Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL ABDAL MUSA TEKKESİ'NİN GELECEĞİNE DAİR HALK BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR	11-13
Burcu KURTİŞ, Hülya KILIÇ SİNEMA VE MİMARİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: GEÇEN YIL MARIENBAD FİLMİ İÇİN HAREKET İMGE, MİMARİDE FİZİKSEL ÇEVRE VE BAROK SANAT ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI DEĞERLENDİRME	14-16
Cemal GÜNDOĞDU, Yalın AYGÜN, Şakir TÜFEKÇİ, Hülya BİNGÖL SOSYAL İÇERME ARACI OLARAK SAVUNMA SANATLARI: SERBEST ZAMAN ETKİNLİĞİNE YÖNELİK DERİNLEMESİNE GÖRÜŞLER	17-24
Hülya BİNGÖL, Şükrü BİNGÖL YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA SPOR ALANINDA EĞİTİM VEREN AKADEMİSYENLERİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK VE ÖRGÜTSEL SİNİZM ALGILARININ İNCELENMESİ	25-37
Esra AKAY TİRYAKİOĞLU,Murat Özay TAŞKIN FIRST GULF WAR AND STRUCTURAL REALISM	38-45
Gazanfer ANLI BAĞLANMA STİLLERİ İLE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	46-56

Mustafa Necati ÇOBAN **TURUNCU EKONOMİ GÖSTERGELERİ ÇERÇEVESİNDE BRICS ÜLKELERİNİN İNCELENMESİ**	**58-74**
Виталий ПЛОСКИЙ, Ольга КРИВЕНКО, Vitaliy PLOSKYI, Olga KRIVENKO **СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ВЫСОТНЫХ ЗДАНИЙ И ОСОБЕННОСТИ В ИХ ИЗУЧЕНИИ СТУДЕНТАМИ АРХИТЕКТОРАМИ**	**75-77**
Mustafa Necati ÇOBAN **DOĞU AVRUPA ÜLKELERİNİN DIŞ KIRILGANLIK GÖSTERGELERİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ**	**78-79**
Gahire ŞAHBAZOVA **YARIMOKDA NORMALLEŞMİŞ SINIR ŞARTLI YÜKSEK DÜZENLİ OPERATÖR EMSALLİ DİFERANSİYEL DENKLEMLERİN GRİN FONKSİYONUNUN İNCELENMESİ**	**80-82**
Ali Agha FAIZI **E-PHARMACY MANAGEMENT SYSTEM**	**83**
Guo FONG **CHINA'S SUCCESS IN RURAL AND AGRICULTURALDEVELOPMENT**	**84**

SOSYAL MEDYANIN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: BANAZ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Dr. Tolga YEŞİL
Uşak Üniversitesi, Banaz Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Uşak/Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Fatma AKYÜZ
Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Uşak/Türkiye

ÖZET

İşletmelerin gün geçtikçe yeni pazar arayışlarına ek olarak ürünlerini geniş kesimlere tanıtabilmeleri için internetin kullanımı son zamanlarda hızla artmaktadır. İnternetin etkin gücü kuşkusuz ki geniş kesimlere hızla ulaşabilmesinden dolayı önemlidir. Bu noktada işletmeler ürün satış öncesi ve sonrası hizmetlerini dijital ortamlara taşımaktadır. Dijital ortamda da tüketicilerin en fazla zaman geçirdikleri alanlar sosyal medyadır. Tüketicilerin ürün tercihlerinde ve ürün memnuniyet kararlarında da sosyal medya etkindir. Yapılan araştırmalarda ürünlerin daha önce tercih etmiş olan kişilerden edinilen tecrübeler ve olumlu/olumsuz geri bildirimler (ürün değerlendirme, yorum, vb.), ürün tercihlerini belirlerken önemli olduğu görülmüştür.

Bu çalışmanın amacı sosyal medya araçlarından Facebook ve Instagram'ın, ürün tercihlerinde ne kadar etkin olduğunu ortaya koymaktır. Çalışmanın kapsamında Uşak Üniversitesi Banaz Meslek Yüksekokulunda ders kaydı yapan öğrenciler olarak belirlenmiştir. Çalışmada ilgili meslek yüksekokulunda 2018-2019 bahar yarıyılında eğitim gören 150 öğrenciye, toplamda 30 sorudan oluşan yüz yüze anket yöntemi uygulanmıştır. Çeşitli istatiksel analizler sonucunda sosyal medyada zaman geçirme süresi ve sosyal medya kullanım düzeyi, satın alma öncesi ve sonrası tüketici davranışına ait bulgular tartışılarak yeni yapılacak çalışmalar için öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Tüketici Davranışı, Satın Alma Eğilimi

THE SOCIAL MEDIA'S EFFECT ON CONSUMER BEHAVIORS: THE APPLICATION EXAMPLES OF VOCATIONAL SCHOOL OF BANAZ

ABSTRACT

In addition to the search for new markets, the use of the internet has been increasing rapidly in order to introduce the products to the wider segments. The effective power of the Internet is undoubtedly important because it can reach the wider population rapidly. At this point, enterprises carry their product pre-sales and after-sales services to digitalenvironments. Social media is also the area where consumers spend the most time in the digital environment. Social media is also influential in consumers' product preferences and product satisfaction decisions. In the researches, it is seen that the experiences and positive / negative feedback (product evaluation, comments, etc.) obtained from the people who have previously preferred the products are important in determining the product preferences. The aim of this study is to reveal how effective social media tools Facebook and Instagram are in product preferences.

Within the scope of the study, students were enrolled at the Uşak University, Banaz Vocational School. In this study, face to face questionnaire which consisted total of 30 questions was applied to 150 students studying in 2018-2019 spring semester. As a result of various statistical analyzes, the time spent on social media and the level of social media usage, the findings of consumer behavior before and after the purchase will be discussed and recommendations will be made for new studies.

Keywords: Social Media, Consumer Behavior, Purchase Intention

TÜRKİYE'DE SAĞLIK KURUMLARI YÖNETİMİ KONULU DOKTORA TEZLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME

Öğr. Gör. Hüseyin Tolga ÇAĞATAY
Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı, Ankara

ÖZET

Bu çalışmada ile Türkiye'de Sağlık Kurumları Yönetimi konu başlığında geçen doktora tezlerine yönelik bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmanın veri kaynağını Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi oluşturmaktadır. Değerlendirme önceden belirlenen kriterler dâhilinde gerçekleştirilmiş olup kapsam içerisine alınan tezler ile akademik gelişime ve mevcut duruma ilişkin bir bakış ortaya konulmaya çalışılmıştır. Son beş yıla ilişkin (Temmuz 2013 ve Temmuz 2019 yılları arasında) gerçekleştirilen bu çalışmada kullanım erişimine izin verilen 169, erişimine izin verilmeyen 39 doktora tezi olduğu saptanmıştır. Araştırma kapsamına dahil edilen erişim izni olan 169 tez 41 Üniversitenin başta Sosyal Bilimler Enstitüsü olmak üzere (n=127), Sağlık Bilimleri Enstitüsü (n=27) ve diğer Enstitülere (n=15) bağlı Ana Bilim Dallarında hazırlanarak savunulmuştur. Ülkemizde 15 üniversitede doğrudan Sağlık Yönetimine ilişkin doktora programları yürütülürken diğer ana bilim dalların da alan dışı olmasına rağmen konuları itibariyle dolaylıda olsa ilgili literatüre katkı sağlamaktadır. Çalışma kapsamı içerisinde yer alan tezlerin danışmanlığını ağırlıklı olarak profesör kadrosunda (n=110) yer alan öğretim üyeleri yürütmektedir. İnceleme sonucunda, ilgili anabilim dallarında sağlık kurumları yönetimi konu başlığında İngilizce yazılan tezlerin toplam içindeki oranının yaklaşık %10 olduğu saptanmıştır. Değerlendirmeye alınan 169 tez, alan dizine 481 farklı terimle katkı sağlamıştır.

Sağlık hizmetlerinde arz edenin talep edene göre çok daha fazla bilgisi bulunmaktadır ve uzmanlaşma seviyesi çok yüksektir. Aynı zamanda farklı meslek gruplarıyla da yüksek düzeyde işlevsel bağımlılık mevcuttur. Alanın doktora düzeyinde eğitim almış uzman personele ihtiyaç duyulması, sağlık sektöründe faaliyet gösterecek insangücünün yalnızca tıp veya hemşirelik bilgileriyle donanmış olmanın yeterli olduğu inancını ortadan kaldırmaya katkı sağlayacaktır. Yükseköğretimin en üst seviyesinde yapılacak araştırmalardan elde edilecek sonuçların yapılacak olan diğer araştırmalara ışık tutarak sektörün gelişimine katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Yönetimi, Sağlık Kurumları Yönetimi, Yükseköğretim, Doktora Eğitimi, Sağlık Yönetimi Eğitimi

AN ANALYSIS ON HEALTHCARE MANAGEMENT PHD THESES IN TURKEY

ABSTRACT

With this study, an analysis on the doctoral dissertations under the title of "Healthcare Management in Turkey" was performed. The data of the research carried out are based on "document analysis" technique. The evaluation was carried out within the framework of the predefined criteria and an overview of the academic development and the current situation were all presented via the theses included within this scope. In this study, amongst the theses conducted in the last five years (between July 2013 and July 2019), it was found that there were 169 accessible doctoral theses and 39 non-accessible doctoral theses. 169 open access theses included in the scope of the research were held and defended in 41 Departments of Social Sciences Institutes (n = 127), Institutes of Health Sciences (n = 27) and other Institutes (n = 15).

While direct doctoral programs in Health Management are conducted in 15 universities in our country, despite being in other disciplines, they also contribute indirectly to the related literature. The theses are mainly supervised by the professors (n = 110). As a result of the study, it was determined that the ratio of the theses written in English in the related departments under the title of healthcare management programs was just 10%. The 169 theses evaluated seem to have contributed with 481 different terms to the field.

The healthcare providers have much more information than those demands and the level of specialization in the field is very high. There is also a high level of functional dependence in various occupational groups. The need for specialist staff trained at the doctoral level of the field will contribute to the elimination of the belief that manpower working in the health sector could be sufficient to be equipped only with medical or nursing knowledge. It is hoped that the results obtained from the researches to be conducted at the highest level of higher education will contribute to the development of the sector by shedding light on other researches to be conducted.

Keywords: Health Management, Health Institutions Management, Higher Education, Doctorate Education, Health Management Education

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARISINA İLİŞKİN BİR ÇALIŞMA: İKİ PROGRAM ÖRNEĞİ

A STUDY ON THE SUCCESS RATE OF THE STUDENTS AT VOCATIONAL SCHOOL OF HEALTH SERVICES: TWO PROGRAM SAMPLES

Öğr. Görevlisi Serap BAYTAR
Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara
Öğr. Görevlisi Hüseyin Tolga ÇAĞATAY
Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara
Dr. Öğr. Üyesi Esin BAŞARAN
Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara
Prof. Dr. Nalan ÖZHAN ELBAŞ
. Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ankara

ÖZET

Bu çalışmada, Başkent Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nun Anestezi Programı ve Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı öğrencilerinin okula yerleşme puanlarının, mezun oldukları okul türünün, ortak derslerdeki başarılarının genel okul başarısıyla olan ilişkisi değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı tipteki bu çalışma için Başkent Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nun iki programı seçilmiştir. Anestezi Programı ve Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı'na 2017-2018 öğretim yılında kayıt yaptıran ve okula devam eden öğrenciler dahil edilmiştir. Bu çalışmada; öğrencilerin ortak ders başarıları ve genel okul başarısı değerlendirilmiştir. Ders başarısı için geçme notları, okul başarısı için yarıyıl not ortalaması, genel not ortalaması kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, öğrencilerin programa yerleşme puanları ve mezun oldukları okul türü bilgileri de kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25.0 ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin 2.sınıf genel not ortalamaları 1.sınıf genel not ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Yarıyıl ortalamalarının bir önceki yarıyıla göre artığı görülmektedir. Yarıyıl ve genel not ortalamalarında cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Sağlık lisesi mezunlarının yarıyıl ve genel not ortalamaları diğer okul türlerinden mezun olanlara göre düşük bulunmuştur. Ancak sağlık lisesi mezunlarının anatomi dersi geçme notları diğer okul türlerinden mezun olanlara göre yüksek olduğu görülmektedir.

Anestezi Programı öğrencilerinin yarıyıl not ortalamaları ile genel not ortalamaları, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı öğrencilerininkilerinden yüksek bulunmuştur. Her iki programın ortak aldığı derslerden bazılarında ders başarısı bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Program müfredatlarında standardizasyon sağlanırken, tartışılması gereken önemli konulardan biri; ders saatlerine ve içeriklerine karar verilirken Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrenci profilinin ne ölçüde dikkate alındığıdır.

Bu çalışmada ele alınan iki program öğrencilerinin ortak derslerdeki başarı düzeyleri farklıdır. Ortak derslerde, öğrencilerin mezun oldukları okul türü, okula hazır bulunuşluk düzeyleri ve okula yerleşme puanları dikkate alınarak ortak derslerde programa özel ders saati ve içeriği oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Ders, Başarı, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

GOVERNANCE IN THE PRESIDENTIAL GOVERNMENT SYSTEM: COMPARISON OF NEW MANAGEMENT APPROACH AND GOVERNANCE PRINCIPLES

Assistant Professor Berat AKINCI

Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University, Faculty of Political Science, Department of Internatıonal Relations, Adana

ABSTRACT

The pressure of change in the public service provision on a global scale since the 1980s has focused on minimizing the widening functions of countries along with the welfare state understanding. The difficulties experienced in meeting the changing and diversified citizen expectations with the traditional management approach have narrowed the scissors between the citizen and the state and required the management model in which citizens can take an active part in the decision-making processes as much as possible. In this context; from the citizen-oriented, unilateral policy-making processes to multiple actors, from rigid centralist governance to decentralization and beyond, the governance model has emerged prioritizing the rapid, efficient, independent, transparent, accountable and controllable understanding of public services. The concept of governance, which was first mentioned in the World Bank's (WB) report on the sustainable growth strategy for Africa by the WB in 1989, enabled the redefinition of the use of political power in the elimination of the problems of the country. The concept of governance used by the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) and the United Nations (UN) has subsequently begun to be expressed as a new form of governance, including mechanisms, processes, parties and network relations in the use of political power for the effective and efficient functioning of state powers. The Ottomans, who took over from the centralized and bureaucratic management approach Turkey, to correct the gap between citizen-state emerged in the global arena on behalf of the new management style has been asked to implement the various regulations. However, national governance could not be raised to the desired levels with a governance approach where governance principles are low in citizen participation and inadequate and rigid centralized structure of non-governmental organizations. It should be said that this situation is effective in the administrative and political crises experienced in the implementation of the parliamentary system.

To give effect to good governance principles, democratic, political and managerial achievements consolidated will be in our recent history as their line stage of the need for a management perspective, the quest continues for Turkey have reached a final end with the presidential system of government adopted by the public on April 16, 2017.

With the new system, which was fully implemented with the June 24 general elections, the decision in which the administrative structure of the state was reduced as much as possible, adapting to the innovations as quickly as possible, the balance of authority and responsibility was clearly defined, open to technological and digital transformations, benefiting from human resources at an optimal level. It is envisaged that a management approach that accelerates the acquisition processes, prioritizes global competition and institutionalizes the common mind is expected to prevail. Therefore, in this study, a comparison of the basic principles of governance and the new management concept will be made and the extent to which the governance principles are found in the presidential government system will be evaluated.

Key words: Presidential Government System, Governance, Governance Principles.

BUILDING OF NATION STATE DURING THE PERIOD OF ATATÜRK

Öğretim Görevlisi Nedim SARIGÜZEL
Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü

ABSTRACT

In order to prevent the disintegration of the Ottoman Empire, the measures taken in general were built on the idea of Ottomanism which encompassed all the elements living within the borders. In this process, while all elements considered themselves as separate nations, the Turks, unaware of their Turkishness, introduced themselves as Muslims or Ottomans. The Ottoman State did not think much of the Turks while pursuing a policy of westernization in line with the wishes of the imperialist powers to preserve its cosmopolitan structure. This attitude of the Ottoman Empire, the rebellion of non-Muslim elements and the cruel attitude of Muslims towards the breaking of the State, the movement of nationalism, until then has not spread with the consciousness of Turkishness has caused the Turks. The inclusion of Muslim elements in the struggle for independence and the bitter incidents in the Balkan wars have led to an increase in Turkish consciousness. Turkish nationalism II. It reached the highest level during the constitutional period. Upon the disintegration of the Ottoman Empire, a new Turkish state was established by the team that grew up in this period and was influenced by the ideas of the Turkic months of the period.

Realizing that the Ottoman Empire could not be saved, Mustafa Kemal Pasha saw salvation in the establishment of a national Turkish state even before he came to Samsun. From the beginning of the nationalstruggle, he acted with a sense of Turkishness. As a result, the Turks, who did not see the value they deserved for centuries, managed to reestablish their state under the leadership of Mustafa Kemal Pasha. After that, Mustafa Kemal Pasha struggled to free this society from the Ottoman mentality and to turn it into a modern, independent, intellectual and conscience free nation. According to Mustafa Kemal, the nation is siyasi a political and social committee formed by the unity of language, culture and the unity of the citizens. he worked. The concept of modernization Republic of Turkey, the Turkish nation has been exalted aims to be different from the idea of westernization of the Ottoman Empire to the Ottomans, it has been the Turkic and nationalist. This nationalism is based on a racist, secularist, not ummatic. Within the framework of Atatürk's understanding of independence, efforts have been made to create an independent Turkish nation that holds its destiny in its own hands.

Keywords: Ataturk, Nation, Nationalism

ATATÜRK DÖNEMİNDE ULUS DEVLET İNŞASI

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını engellemek için genel olarak alınan tedbirler, sınırlar içinde yaşayan tüm unsurları kapsayan osmanlıcılık fikri üzerine inşa edilmiştir. Bu süreçte tüm unsurlar kendilerini ayrı milletler olarak görürken, Türkler, Türklüklerinin farkında olmayarak, kendilerini müslüman ya da Osmanlı olarak tanıtmışlardır. Osmanlı Devleti, kozmopolit yapısını korumak için emperyalist güçlerin istekleri doğrultusunda batılılaşma politikası izlerken Türkleri pek düşünmemiştir. Osmanlı Devletinin bu tavrı, gayri müslim unsurların isyanları ve Devleti parçalarken müslümanlara karşı takındıkları zalimce tutum milliyetçilik akımının, o zamana kadar Türklük bilinciyle hareket etmeyen Türkler arasında da yayılmasına neden olmuştur. Müslüman unsurların da bağımsızlık mücadelesine girişmesi ve Balkan Savaşlarında yaşanan acı hadiseler Türklük bilincinin artmasını sağlamıştır. Türk milliyetçiliği II. Meşrutiyet döneminde en üst seviyeye ulaşmıştır. Osmanlı Devletinin dağılması üzerine bu dönemde yetişen ve dönemin Türkçü ayınlarının fikirlerinden etkilenen ekip tarafından yeni Türk devleti kurulmuştur.

Osmanlı Devleti'nin kurtarılamayacağını anlayan Mustafa Kemal Paşa, daha Samsuna çıkmadan önce kurtuluşu milli bir Türk devletinin kurulmasında görmüştür. Milli mücadeledenin başından itibaren Türklük duygsuyla hareket etmiştir. Neticesinde yüzyıllardır hakettiği değeri görmeyen Türkler Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde, yeniden devletlerini kurmayı başarmışlardır. Bundan sonra Mustafa Kemal Paşa bu toplumu Osmanlı'daki teba zihniyetinden kurtarıp modern, bağımsız, fikri ve vicdanı hür bir millete dönüştürmek için mücadele etmiştir. Mustafa Kemal'e göre millet: "*dil, kültür ve mefkûre birliği ile birbirine bağlı vatandaşların teşkil ettiği bir siyasi ve içtimai heyettir.*" Bu nedenle yerel ve dinsel nitelikli kimliğin yerine, bu değerleri yadsımayan ama cumhuriyet ve halk sevgisine dayanan ulusal bir dayanışma anlayışı getirmeye çalışmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlaşma anlayışı, Osmanlı Devletinin Osmanlılar için batılılaşma fikrinden farklı olarak Türk milletinin yücelmesini hedeflemiş, Türkçü ve ulusçu olmuştur. Bu ulusçuluk ırkçı, ümmetçi değil laik bir fikir üzerine inşa edilmiştir. Atatürk'ün bağımsızlık anlayışı çerçevesinde kaderini kendi elinde tutan , her alanda bağımsız bir Türk ulusu oluşturma çabası içinde olunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Ulus, Milliyetçilik

ABDAL MUSA TEKKESİ'NİN GELECEĞİNE DAİR HALK BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL
Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Antalya

ÖZET

Halk bilimi yani folklor, somut ve soyut her türlü kültürel unsuru çalışma konusu olarak ele alan bir bilim dalıdır. Kültür ise milletlerin tarih boyunca öğrenmiş ya da yaratmış oldukları maddi-manevi unsurları ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Kültür kavramı içerisine giren unsurlar hayatın hemen her alanında kendilerine bir yaşam alanı bulurlar. Özellikle de insanlığın birlikte var oldukları ortamlar kültür unsurlarının yoğun olarak görüldükleri mekânlardır. İslamiyet'in Türkler arasında kabul edilmeye başladığı tarihlerden itibaren ortaya çıkıp Türk dünyasının pek çok bölgesine yayılan tekkeler de insanların bir araya geldikleri ve kültürel anlamda birbirlerini ve dâhil oldukları toplumu etkiledikleri mekânlardır. Her tekkenin bağlı olduğu dinî ekole ilaveten kurulmuş olduğu yöreye özgü karakteristik özellikleri taşıması da olağandır. Bu bağlamda tekkeler bağlı oldukları dinî ekolün standartlaşmış kaidelerinin yöresel şartlar dâhilinde yorumlanarak öğretilip yaşandığı ortamlardır. Anadolu'daki tekkeler arasında adı sıkça anılsa da tanınma açısından bazı problemler yaşayan tekkelerin başında Antalya ilinin Elmalı ilçesine bağlı Tekke köyünde bulunan Abdal Musa Hazretlerine ait tekkedir. Bu tekkede metfun olan ve kaynaklarda Bursa'nın fethinden önce Buhara'dan Anadolu'ya geldiği kaydedilen Abdal Musa Sultan'ın bir Bektaşi şeyhi olduğu bilinmektedir. Onun makamı olan bu tekke Bektaşiliğin 4 dergâhından biri olarak kabul edilmektedir. Yine Bektaşi geleneğinde ayin sırasında yere serilen 12 posttan 11.si "Ayakçı Şah Abdal Musa Postu" şeklinde adlandırılmaktadır. Abdal Musa Hazretlerinin Bektaşilik geleneği içerisindeki yerinin bu kadar mühim olmasına rağmen onun metfun bulunduğu tekkenin tanınma bağlamında hak ettiği düzeyde olmadığı tarafımızca yürütülen ve Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen "Evliya Çelebi'nin İzinden Abdal Musa Tekkesi ve Tekke Köyü" (SBA-2018-3737) adlı bilimsel proje çalışmaları kapsamında tarafımızca gözlemlenmiştir. Tekke günümüzde münferit ya da küçük gruplar şeklindeki sistematik olmayan ziyaretler haricinde organize bir şekilde ve devlet erkânının da katılımıyla 1983 yılından itibaren Haziran ayının ilk haftasında düzenlenen ve geleneksel hâle gelmiş olan Abdal Musa Anma Etkinliklerine ilaveten halk takvimi bağlamında önem arz eden Nevruz ve

Hıdırellez gibi önemli günlerde bir toplanma mekânı olarak varlığını sürdürmektedir. Bu organizasyonların tekkenin tanınmasına dair olumlu etkisi elbette yadsınamayacaktır.

Bu tebliğimizde bu etkinliklerin ilerleyen süreçte daha sistemli ve organize hâle getirilip tekkenin tanınmasına katkıda bulunmak adına halk bilimsel değerlendirmeler ışığında teklifler gündeme getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Abdal Musa, Abdal Musa Tekkesi, Antalya, Elmalı, Tekke Köyü

FOLKLORISTIC APPROACHES TO THE FUTURE OF ABDAL MUSA LODGE

ABSTRACT

Folk science, that is, folklore, is a branch of science that deals with all kinds of concrete and abstract cultural elements. Whereas culture is a concept used to express the material and spiritual elements that nations have learned or created throughout history.The elements that come into the concept of culture find themselves a living space in almost every aspect of life.Especially the environments where humanity exists together are places where cultural elements are seen intensively.The dervish lodges, which emerged from the beginning of the acceptance of Islam among Turks and spread to many parts of the Turkish world, are places where people come together and affect each other and the society in which they are culturally involved.In addition to the religious school to which each lodge is attached, it is usual for it to have the characteristic features of the region where it was founded.In this context, dervish lodges are the environments where the standardized bases of the religious school to which they belong are interpreted and taught within the local conditions. Although the name is frequently mentioned among the lodges in Anatolia, some problems in terms of recognition at the beginning of the lodges Antalya province Tekke village in the District of Elmalı belonging to Abdal Musa.It is known that Abdal Musa Sultan, who was buried in this lodge and recorded in the sources that he came from Bukhara to Anatolia before the conquest of Bursa, was a Bektashi sheik. This lodge, which is his office, is accepted as one of the four dervishes of Bektashism.

In the Bektashi tradition, the 11th of the 12 posts which were laid down during the ritual is called “Ayakçı Şah Abdal Musa Postu”.Abdal Musa's place in the Bektashism tradition is so important, but the lodge in which he is buried is not at the level he deserves in recognition according to Akdeniz University Scientific Research Projects Unit supported by the “Abdal Musa Tekke and Tekke village in the footsteps of Evliya Çelebi” (SBA-2018-3737) within the scope of the scientific project conducted by us. Apart from the systematic visits in the form of individual or small groups, the lodge is organized in important ways such as Nevruz and Hıdırellez, which are important in the context of the public calendar, in addition to the traditional activities of Abdal Musa Commemoration which has been organized in the first week of June since 1983 with the participation of the state authorities. Of course, the positive effect of these organizations on the recognition of the lodge cannot be denied. In this communiqué, proposals will be brought to the agenda in the light of public scientific evaluations in order to make these activities more systematic and organized and contribute to the recognition of the lodge.

Keywords: Abdal Musa, Abdal Musa Lodge, Antalya, Elmalı, Tekke village

SİNEMA VE MİMARİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: GEÇEN YIL MARIENBAD FİLMİ İÇİN HAREKET İMGE, MİMARİDE FİZİKSEL ÇEVRE VE BAROK SANAT ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Burcu KURTİŞ
Nişantaşı Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi Radyo, TV-Sinema, İstanbul.
Prof. Dr. Hülya KILIÇ
Nişantaşı Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık, İstanbul

ÖZET

Mimarlıkta değişik alanlarda, değişik tanımları olan "mekân" kavramı, "Mimaride Fiziksel Çevre" alanında, fizik ortam koşulları insan doğasına uygun olarak, doğru verilerle oluşturulduğunda "yaşanabilen mekân" kavramına dönüşür. Bu ortamın en bilinen öğeleri ışık, ses, ısı/sıcaklık, nem ve kokudur. Bir mekân fiziksel olarak bu öğelerle tanımlanır. Ancak bu öğeler yaşanan ortamı tanımlamada eşit ağırlıkta değildir. Işık ile etkileşimi sağlayan göze bağlı görsel algılama öteki tüm algılardan çok daha fazla etkilidir. Ve görsel algılama ile ilgili eksiklikler ya da yanlışlar mekânın işlevini algılamayı engeller ya da mekân işleve yanıt vermez.

"Geçen Yıl Marienbad" filmi kurgu, mekân ve benzeri pek çok özelliği ile sinema tarihinde önemli bir yer almaktadır. Bu filmde kavramlar, kurgu aşamasında görsel, işitsel ve zamansal olarak alışılagelmiş olandan ayrılmaktadır. Filmin bu özelliği, mekân ve sinema kavramlarına, bunların birbiri ile ilişkisine yeni bir bakış getirmekte, farklı olguları düşündürtmektedir.

Filmde mekân üç baş rol oyuncusunun yanında 4. oyuncu olarak yer almakta, film üzerindeki ağırlığı öteki oyunculara denk düşmekte, hatta zaman zaman mekân öteki oyuncuların önüne geçmektedir. Kısacası Barok mimari ve barok süslemelerin önem kazandığı mekân bu filmin etkin bir oyuncusudur. Filmin durağan görünen işleyişinde, barok mimarinin devingen, atak etkisi zaman zaman yanıltıcı görüntülerle yer almaktadır. Anlatıcının Barok 'un illüzyon etkisine değinmesi de filmde var olan, bilinçli yapılmış başka görsel yanılgılara dikkat çekmektedir.Henri Bergson'un felsefesinde ise gerçekliği algılamanın kilit noktası "süre"dir. Süre sezgi yoluyla sunulur ve imgelerle temsil edilir. Sinema, imgeye hareket, hareketin oluşabileceği bir uzam ve zaman kazandırır. Bütün bunlar sonucunda oluşana da "sinematografik illüzyon" adı verilir.

Bu çalışmada Alain Resnais'in yönetmenliğini yaptığı "*Geçen Yıl Marienbad"* filminde, Henri Bergson'un zaman anlayışının, çağdaş anlatı sinemasının zaman boyutu üzerindeki etkilerinin çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç çerçevesinde zaman kavramı, Henri Berngson'un süre ve bellek kuramları, zaman ve sinema ilişkisi, çağdaş anlatı sinemasında zaman boyutunun yapısı ve özellikleri değerlendirilmektedir. *"Geçen Yıl Marienbad"* filminde, yapısalcı çözümleme yöntemi uygulanmakta, bu yöntemle filmin zaman ve mekân boyutu açısından bir analizi yapılmaktadır. Bu analiz doğrultusunda Bergson'un zamana ilişkin görüşlerinin, çağdaş anlatı sinemasına etkisi gösterilmektedir. Kuleschov efekti olarak da bilinen kurgu ile anlam yaratmanın bir uzantısı olan 'kurgu ile mekân yaratmayı kullanan yönetmen, kimi planları filme ismini veren mekânda çekmemiştir. Sonuç olarak bu çalışmada karşılaştırma metodu kullanılmıştır. Örnek film üzerinde karelerin dondurulması yöntemiyle elde edilen görüntüler, mekânsal ve zamansal değerlendirme yapılması amacıyla kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sinema-mimari ilişkisi, Barok sanat, sinematografik illüzyon.

THE RELATIONSHIP BETWEEN CINEMA AND ARCHITECTURE: COMPARATIVE ASSESSMENT ON MOTION IMAGE, PHYSICAL ENVIRONMENT IN ARCHITECTURE AND BAROQUE ART THROUGH THE *L'ANNEE DERNIERE A MARIENBAD*

ABSTRACT

In the field of "physical environment in architecture", the concept of "space", which has different definitions in different areas of architecture, becomes the concept of "habitable space" when physical environmental conditions are created with accurate data in accordance with human nature. The most known elements of this environment are light, sound, heat/temperature, humidity and smell. A space is physically defined by these elements. However, these elements are not of equal weight in describing the environment experienced. Visual perception based on the eye, which allows interaction with light, is much more effective than any other perception. And deficiencies or mistakes related to visual perception prevent the perception of the function of space, or space does not respond to the function.

The film "*Last Year at Marienbad*" is an important place in the history of cinema with its many features such as fiction and space. In this film, the concepts are separated from what is customary in the visual, auditory and temporal stages of fiction. This feature of the film brings a new look at the concepts of space and cinema, their relationship with each other, and makes us think of different phenomena.

In addition to the three main actors, the space is the fourth actor, the weight of the film coincides with the other actors, and sometimes even the space is in front of the other actor.

In short, the space where Baroque Architecture and Baroque ornaments gain importance is an active actor of this film. The dynamic, attacking effect of Baroque Architecture is sometimes involved in misleading images. The narrator's reference to the illusion effect of the Baroque also draws attention to other consciously made visual errors in the film. In Henri Bergson's philosophy, the key to perceiving reality is in “time”. Time is presented through intuition and represented by images. Cinema gives the image movement, space and time in which motion can occur. The result of all this is called “cinematographic illusion”.

The aim of this study is to analyze the effects of Henri Bergson's understanding of time on the time dimension of contemporary narrative cinema in the film “*Last Year at Marienbad*” directed by Alain Resnais. In this context, the concept of time, Henri Berngson's theories of time and memory, the relationship between time and cinema, the structure and characteristics of time dimension in contemporary narrative cinema are evaluated. In the film “*Last Year at Marienbad*”, a method of structuralist analysis is applied and an analysis of the film in terms of time and space dimension is performed by this method. This analysis shows the impact of Bergson's views on time on contemporary narrative cinema.

Also known as the “*Kuleshov Effect*”, an extension of creating meaning with fiction, the director uses ‘creating space with fiction’; some plans did not shoot at the place that gave the film it’s name. As a result, comparison method was used in this study. The images obtained by freezing the frames on the sample film were used for spatial and temporal evaluation.

Key words: Cinema-architecture relationship, Baroque Art, cinematographic illusion.

SOSYAL İÇERME ARACI OLARAK SAVUNMA SANATLARI: SERBEST ZAMAN ETKİNLİĞİNE YÖNELİK DERİNLEMESİNE GÖRÜŞLER

Prof. Dr. Cemal GÜNDOĞDU
İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Malatya
Arş. Gör. Yalın AYGÜN
İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Malatya
Öğr. Gör. Şakir TÜFEKÇİ
İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Malatya
Dr. Öğrt. Üyesi Hülya BİNGÖL
İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Malatya

ÖZET

Bu araştırma, ‘‘Sosyal İçerme Aracı Olarak Savunma Sanatları’’ isimli ve ‘‘2017-1-BG01-KA201-036356’’ referans numaralı AB (Avrupa Birliği) Erasmus+ Projesinin Türkiye’de elde edilen araştırma sonuçlarını yansıtmaktadır. Proje, mobil ve çevrimiçi bir eğitim ve topluluk platformu kullanarak kaynaştırma yönü olan savunma sanatlarının spor eğitimleri tarafından benimsenmesini teşvik etmek ve kolaylaştırmak için çeşitli yenilikçi teknikler önermektedir. Proje aynı zamanda, cinsiyet, yaş, ırk ve yetenek farklılıkları gözetilmeksizin sosyal olarak dezavantajlı konumdaki çocuk ve gençlere savunma sanatlarını tanıtıp, onların sosyalleşmesine, topluma daha fazla katılım göstermelerine, özgüvenlerinin güçlendirilmesine, şiddet eğilimlerinin kontrol altına alınmasına ve kamunun bakış açısının değiştirilmesi için savunma sanatlarının bir manivela görevi görmesine odaklanmaktadır. AB Projesi kapsamında yürütülen bu araştırmanın amacı iki yönlüdür. Araştırma ilk olarak, serbest zaman etkinliği kapsamında bazı savunma sanatları uygulamalarının dezavantajlı çocuklar ve gençler üzerindeki etkisine onların yorumlamaları bağlamında değinmektedir. Araştırma ayrıca, uygulatıcılar ile ilgili olup, işbirlikçi çalışmaların sonucu olarak dezavantajlı çocuk ve gençlere yönelik bazı savunma sanatlarının yürütülmesinde eğitmen, spor öğretmenleri veya antrenörlerin deneyimlerini keşfetmeye odaklanmaktadır. Bu araştırma tek fazda gerçekleştirildi ve nitel araştırma yöntemleri ve yaklaşımları aşamalı olarak kullanıldı. Verilerin toplanmasında, nitel yöntemleri kavramsallaştıracak ve işe koşacak yorumlamacı yaklaşımlar (interpretive approaches) kullanıldı ve katılımcılarla birebir ses kayıt görüşmeleri gerçekleştirildi. Araştırmada homojen araştırma grubu oluşturma yaklaşımı kullanıldı. Bu yaklaşım, iki kıstas gerektirir: doygunluk ve yeterlilik. Verilerden doygunluk ortaya çıkmaya başladığında, araştırma grubuna katılımcı dâhil etmek için yeni herhangi bir girişimde bulunulmadı. Böylelikle, son araştırma grubu, toplam 6 uygulayıcı (dezavantajlı çocuk ve genç) ve 4 savunma sanatları uygulatıcısı (eğitmen, spor öğretmen veya antrenör) toplam 10 katılımcıdan oluşturuldu.

Diğer taraftan, yeterlilik kıstası için, katılımcılar hem dezavantajlı olan çocuk ve gençlerden hem de dezavantajlı gruba yönelik savunma sanatları alanındaki eğitmenler, spor öğretmenleri veya antrenörler arasından belirlendi. Ses kayıt dökümlerine yapılan tematik analizler 3 ana tema ortaya çıkarttı: 1. Fiziksel Gelişim ve Sağlıklı Olmak, 2. Psikolojik ve Bilişsel Gelişim ve 3. Sosyal Gelişim ve Etik.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği Erasmus+Projesi, Savunma Sanatları, Serbest Zaman Deneyimi

MARTIAL ARTS AS TOOL TOWARDS INCLUSION: INSIDER VIEWS IN A LEISURE ACTIVITY

ABSTRACT

This research is a part of an EU (European Union) Erasmus + Project ‘‘Martial Arts as a Tool towards Inclusion’’ with its reference number ‘‘2017-1-BG01-KA201-036356’’ and reflects the results of an research conducted in Turkey. The project proposes a variety of innovative techniques to promote and facilitate the adoption of sporting martial arts, the mainstreaming aspect, using a mobile and online training and community platform. The project introduces the martial arts to socially disadvantaged children and young people, regardless of their gender, age, race and ability. Project also provides an opportunity for children and young people to socialize, to strengthen their self-confidence, to control the tendency of violence and to alter the perspective of the public. The aims of this research are twofold. The study first touches upon the impact of some martial arts practices on disadvantaged children and young people in the context of their interpretations and insider views. The research is also concerned with practitioners and focuses on exploring the experiences of trainers, sports teachers or coaches in conducting some martial arts practices for disadvantaged children and young people as a result of collaborative work. This research was conducted in a single phase and qualitative research methods and approaches were used gradually. In the data collection, interpretive approaches were used to conceptualize and run qualitative methods and one-to-one voice recording interviews were conducted with the participants. Homogeneous research group approach was also used in the research. This approach requires two criteria: saturation and sufficiency. When the similar data began to emerge, no new attempts were made to involve participants in the research group. Thus, the last research group consisted of a total of 10 participants, a total of 6 practitioners (disadvantaged children and young people) and 4 martial arts practitioners (trainers, sports teachers or coaches).

On the other hand, for the sufficiency criteria, the participants were selected from both disadvantaged children and young people and from the instructors, sports teachers or coaches in the field of defense arts for the disadvantaged group. The thematic analysis of voice recordings revealed three main themes: 1. Physical Development and Being Healthy, 2. Psychological and Cognitive Development, and 3. Social Development and Ethics.

Keywords: European Union Erasmus+ Project, Martial Arts, Leisure Experience

1. GİRİŞ

Bu araştırma, ‘‘Sosyal İçerme Aracı Olarak Savunma Sanatları’’ isimli ve ‘‘2017-1-BG01-KA201-036356’’ referans numaralı AB (Avrupa Birliği) Erasmus+ Projesinin Türkiye’de elde edilen araştırma sonuçlarını yansıtmaktadır. Proje, mobil ve çevrimiçi bir eğitim ve topluluk platformu kullanarak kaynaştırma yönü olan savunma sanatlarının spor eğitimleri tarafından benimsenmesini teşvik etmek ve kolaylaştırmak için çeşitli yenilikçi teknikler önermektedir. Proje aynı zamanda, cinsiyet, yaş, ırk ve yetenek farklılıkları gözetilmeksizin sosyal olarak dezavantajlı konumdaki çocuk ve gençlere savunma sanatlarını tanıtıp, onların sosyalleşmesine, topluma daha fazla katılım göstermelerine, özgüvenlerinin güçlendirilmesine, şiddet eğilimlerinin kontrol altına alınmasına ve kamunun bakış açısının değiştirilmesi için savunma sanatlarının bir manivela görevi görmesine odaklanmaktadır. AB Projesi kapsamında yürütülen bu araştırmanın amacı iki yönlüdür. Araştırma ilk olarak, serbest zaman etkinliği kapsamında bazı savunma sanatları uygulamalarının dezavantajlı çocuklar ve gençler üzerindeki etkisine onların yorumlamaları bağlamında değinmektedir. Araştırma ayrıca, uygulatıcılar ile ilgili olup, işbirlikçi çalışmaların sonucu olarak dezavantajlı çocuk ve gençlere yönelik bazı savunma sanatlarının yürütülmesinde eğitmen, spor öğretmenleri veya antrenörlerin deneyimlerini keşfetmeye odaklanmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu çalışma, proje kapsamında uygulanan belirli savunma sporlarındaki ilgili uygulayıcı (dezavantajlı çocuklar ve gençler) ve uygulatıcı (eğitmenler, spor öğretmenleri veya antrenörler) görüşlerini, algılarını ve yorumlamalarını araştırma amacının üzerine inşa etmede pozitivist yaklaşımlardan uzak, nitel yöntemlerden yararlanmıştır (Blaikie, 2009; Denzin ve Lincoln, 2005; Hollway & Jefferson, 2013).

2.1. Araştırma Grubu

Bu vaka çalışması için güvenirliğin sağlanması, homojen çalışma grubu oluşturma yaklaşımını içermektedir (Patton, 2002).

Bu yaklaşım, iki kıstas, doygunluk ve yeterlilik gerektirmektedir (Seidman, 2006). Şöyle ki, verilerden doygunluk ortaya çıkmaya başladığında, araştırma grubuna katılımcı dâhil etmek için yeni herhangi bir girişimde bulunulmamıştır. Böylelikle, son araştırma grubu, toplam 6 uygulayıcı (dezavantajlı çocuk) ve 4 dövüş sanatları uygulatıcısı (eğitmen, öğretmen veya antrenör) toplam 10 katılımcıdan oluşmuştur. Diğer taraftan, yeterlilik kıstası için, katılımcılar hem dezavantajlı olan çocuklardan hem de dezavantajlı çocuklara yönelik dövüş sanatları alanındaki eğitmenler, spor öğretmenleri veya antrenörler arasından belirlenmiştir. Her bir uygulayıcı ve uygulatıcının bu çalışmaya katılımı isim gizliliğine dayanmaktadır. Böylece, bireylerin ve yerlerin tüm isimleri takma isimdir.

2.2. Verilerin Üretilmesi

Bu çalışmanın verilerini üretmek için iki yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır: biri uygulayıcı için (form 1) ve ikincisi uygulatıcı için (form 2). Her form, MAINCLUSION projesi kapsamında bazı yönlerden dezavantajlı olan çocuklarda dövüş sanatları uygulamalarının çeşitli fırsatlarını ele alan veriler oluşturmak için oluşturulmuştur.

2.3. Analiz

Vaka çalışmasının analiz aşamasında, araştırma sorularını ele alan verileri kanıt haline getirebilmek için söylem analizi kullanılmıştır (Konuk, MacQueen ve Namey, 2012). NVivo 11 Plus yazılım paketinin teknik ve prosedürlerini kullanarak, yazılı röportajlar ve oluşturulan notlara bir kesit analizi yapılmıştır. Bunu takiben, veriler sıralanmış ve daha sonra karşılaştırılarak birlikte işlenmiştir.

3. BULGULAR VE SONUÇ ÇIKARMA

Bu bölümde, savunma sporları uygulamalarıyla dezavantajlı olan çocukların fiziksel gelişim, psikolojik gelişim ve sosyalleşmesi konularında uygulayıcılara ve uygulatıcılara yönelik görüşme dökümlerinin analiz sonuçları verilerek açıklanmıştır.

Tablo 1: Uygulayıcıların Demografik Bilgileri

Takma İsim	Cinsiyet	Yaş	Savunma Sporu Türü
Serkan	Erkek	14	Taekwondo
Yusuf	Erkek	12	Taekwondo
Kiraz	Kadın	16	Taekwondo
Hatice	Kadın	13	Kick-Box
Emir	Erkek	14	Kick-Box
Songül	Kadın	15	Kick-Box

Table 2: Uygulatıcıların Demografik Bilgileri

Takma İsim	Cinsiyet	Yaş	Savunma Sporu Türü
Hulusi	Erkek	52	Taekwondo
Abdullah	Erkek	38	Taekwondo
Yeşim	Kadın	29	Taekwondo
Yunus	Erkek	44	Kick-Box

3.1. Fiziksel Gelişim ve Sağlıklı Olmak

Bazı dövüş sanatları uygulamalarında düzenli ve yeterli fiziksel aktivite seviyeleri, kas ve kardiyo solunum sistemini geliştirir; Kemik ve fonksiyonel sağlığı iyileştirir; hipertansiyon, koroner kalp hastalığı, inme, diyabet, çeşitli kanser türleri (meme kanseri ve kolon kanseri dâhil) ve depresyon riskini azaltır; kalça veya vertebral kırıkların yanı sıra düşme riskini de azaltır; enerji dengesi ve kilo kontrolü için temeldir (WHO, 2015). Uygulatıcı ve uygulayıcıların görüşleri şöyledir:

''Hiç şüphesiz taekwondo'nun olumlu etkileri var. Örneğin, sınıfımdaki genç bir çocuğun alerjik astım öyküsü vardı. Çok şiddetli olmamasına rağmen, bir süre içinde astım atakları oluyordu. Taekwondo'nun bu atakların sıklığını gerçekten azalttığını düşünüyorum. Bu büyük olasılıkla akciğer kapasitesini arttırdığı için. Bunun çok önemli bir olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum.'' [Hulusi, Uygulatıcı]

''Benim öğrencilerim çoğu, özellikle öze engelli olanlar, zayıf kaslara sahip. Ancak, eğitime devam ettikçe, kasları da güçleniyor." (Abdullah, Uygulatıcı)

''Bence olumlu etkileri var. Örneğin, iki öğrencimin bacakları çok zayıftı ve ilk başladığında (kick-box), bacaklarının zayıflığı çok barizdi. Zamanla, bunu geliştirdi ve kaslarını kick-box ile güçlendirdiler. Aslına bakarsanız, bu durum ebeveynlerin onları kick-box' a başlatmasının nedenlerinden biri." [Yunus, Uygulatıcı]

''Sağlığım için iyi. Kas gelişimim için de iyi olduğunu düşünüyorum. Çünkü daha önce kaslarım çok zayıftı." [Serkan, Uygulayıcı]

''Ben taekwondo'nun herhangi bir olumsuz etkisi olduğunu düşünmüyorum. Olumlu etkiler olarak, ince ve kaba motor becerilerimi geliştirdiğimi ve koordinasyonumu geliştirdiğimi düşünüyorum." [Yusuf, Uygulayıcı]

''Taekwondo benim eskisinden daha enerjik ve dinamik hissetmemi sağlıyor.'' [Kiraz, Uygulayıcı]

''Kick-box kesinlikle boyumu uzattı, bu sporu çok seviyorum.'' [Hatice, Uygulayıcı]

''Bana göre, yaptığım spor (Kick-box) enfeksiyon sıklığını azaltıyor ve daha güçlü bağışıklık sistemi yapıyor." [Emir, Uygulayıcı]

''Kick-box, kemiğimi daha da güçlendirdi. Bunu hissedebiliyorum…'' [Songül, Uygulayıcı]

3.2. Psikolojik ve Bilişsel Gelişim

Dövüş sanatları uygulamalarında orta düzeyde bir fiziksel aktiviteyle meşgul olmak, ruh halini ve duygusal durumları iyileştirebilir. Dövüş sanatları alıştırmaları, psikolojik iyi oluşu geliştirmenin yanı sıra yaşam kalitesini de geliştirebilmektedir ("Uygulamalı Spor Psikolojisi Derneği: Alıştırmanın Psikolojik Yararları", 2017). Hem uygulatıcılardan hem de uygulayıcılardan yapılan açıklamalar:

''Immm... Taekwondo bu çocukların dikkat dağınıklığını iyileştirmede yardımcı oluyor. Her hafta 1,5 saat boyunca aynı sporda çalışıyorlar. Bunun onların dikkat dağınıklığını iyileştirmede yardımcı olduğunu düşünüyorum. Okuldaki dersleri normalde 40 dakikadır. Ancak, 1.5 saat boyunca taekwondo eğitimi alarak ve bu dönemde aynı şeyi yapmak zorunda kalmadıklarından, okuldaki derslerine daha uzun süre odaklanabiliyorlar." [Hulusi, Uygulatıcı]

''Çocukken, genellikle sınıfta iyidir, ancak daha disiplinli bir şekilde çalıştığı takdirde kendisi için daha iyi olabilir. Bence bu spor (taekwondo) bunu geliştirmeye yardımcı oluyor." [Abdullah, Uygulatıcı]

"Çocukları ve ebeveynleri, sabahları sıkıntılı ya da stresli bir günün ardından güne başlıyorlarsa, Taekwondo'nun en büyük faydalarından biri, ruh halini iyileştirmek ve stres, endişe ve depresyonun giderilmesidir. Taekwondo stres hormonlarını azaltır ve vücudun doğal kimyasalları olan endorfin salgılar.'' [Yeşim, Uygulatıcı]

''Düzenli Kik-Box aktiviteleri, çocukların becerilerini, öğrenmelerini ve karar vermelerini keskinleştirmeye yardımcı olabilir. Ayrıca depresyon riskini azaltabilir ve daha iyi uyuyabilirler böylelikle." [Yunus, Uygulatıcı]

''Taekwondo'nın benim için olumlu davranışlar geliştirdiğine inanıyorum: öz-yeterlik oluşturma, stres atma, motive olma ve benzeri.'' [Serkan, Uygulayıcı]

''Taekwondo adım adım özgüvenimi artırdı.'' [Yusuf, Uygulayıcı]

''Sınıfım çok eğlenceli. Orada arkadaşlarımla oyun oynamaya bayılıyorum ve okul sınıfındaki diğer arkadaşlarımın bilmediği bazı özel yetenekleri öğrenmeyi çok seviyorum.'' [Kiraz, Uygulayıcı]

''Sınıftaki arkadaşımın çoğu benim gibi, Kick-Box egzersizlerinden sonra kendilerini iyi hissettiklerini ve rahatladıklarını söylüyor.'' [Hatice, Uygulayıcı]

''Bence (kick-box) beni ve arkadaşlarımı sınıfta olumlu yönde etkiliyor. Çünkü daha önce dikkat eksikliği vardı; Hala düşünüyorum, ama daha öncekinden daha iyi şuanda.'' [Emir, Uygulayıcı]

''Kick-box sınıfında olmamın ve bu sporu yapmanın hafızamı arttırdığını söyleyebilirim. Yabancı kelimeleri daha iyi ezberlediğimi fark ettim.'' [Songül, Uygulayıcı]

3.3. Sosyal Gelişim ve Etik

Bazı dövüş sanatları uygulamalarında fiziksel aktiviteyi arttırmak, sadece bireysel bir sorun değil, toplumsaldır. Bu nedenle nüfus tabanlı, çok sektörlü, çok disiplinli ve kültürel açıdan uygun bir yaklaşım gerektirmektedir (WHO, 2015). Bununla birlikte, dövüş sanatı, macera, eğlence ve rekreasyon yaratan birbiriyle bağlantılı becerilerden oluşan geniş bir aktiviteye sahip bir araçtır. Ayrıca, dövüş sanatlarının çocukların sosyal entegrasyonu üzerinde kilit etkisi vardır, örneğin bu bağlamla ilgili bazı ifadeler şunlardır:

''Çocuklar gerçekten zevk (taekwondo) alıyorlar bu uygulamalarla. Ayrıca, kendi gruplarındaki akranları ile güzel arkadaşlıklar kuruyorlar, takım ruhu adına çok güzel şeyler yapıyorlar ve ayrıca arkadaşlarıyla da tekvando aktiviteleri dışında buluşuyorlar. İşte bu yüzden taekwondo ve içinde bulunduğumuz çevre, öğrencilerimizin sosyal aktivite anlamında çok şey kazanmalarına gerçekten izin veriyor." [Hulusi, Uygulatıcı]

''Onlar için eğlenceli bir etkinlik. Onları çok mutlu ediyor. Onları mutlu görmek beni de mutlu ediyor.'' [Abdullah, Uygulatıcı]

''Diğer tüm spor türleri gibi, Taekwondo da çocuklarda adil oyun bilincini kazanadırabilir. Fakat bu, dövüş sanatlarında bence diğer tüm spor türlerinden daha önemlidir.'' [Yeşim, Uygulatıcı]

''Yeni insanlarla tanışmak isteyen gençler için pek çok dövüş sanatı türü faydalı olabilir.'' [Yunus, Uygulatıcı]

''Taekwondo sayesinde çok sayıda yeni arkadaş edindim ve bu arkadaşlıklar uzun süredir devam ediyor. Sosyal hayatım üzerinde olumlu bir etkisi var bence.'' [Serkan, Uygulayıcı]

''Olumlu, çünkü gruplarda taekwondo yapıyorum ve paylaşılan bir etkinlik. Başka bir deyişle, sporculuğu öğreniyoruz. Bunun çok olumlu olduğunu düşünüyorum.'' [Yusuf, Uygulayıcı]

''Matın üstünde ve dışındaki takımın ruhu bize birçok yeni arkadaşlıklar getiriyor, sanırım.'' [Kiraz, Uygulayıcı]

''Bireysel faaliyete (Kik-Box) katılıyor olsak bile, tecrübeyi paylaşmak için başka akranları da var olduğu bir gerçek.'' [Hatice, Uygulayıcı]

''Kik-Box, sizlerle aynı ilgi alanlarına sahip yeni insanlarla tanışmanızı sağlıyor, bana sorarsanız.'' [Emir, Uygulayıcı]

''Dövüş sanatları yeni bir sosyal sahneyi açabilir ve bence bir toplulukta aidiyet duygusu yaratabilir.''[Songül, Uygulayıcı]

KAYNAKLAR

1. Association for Applied Sport Psychology: Psychological Benefits of Exercise. (2017). Retrieved March 25, 2018, from http://www.appliedsportpsych.org/resources/health-fitness-resources/psychological-benefits-of-exercise/

2. Blaikie, N. (2009). *Designing social research* (2nd Editio). Malden, USA: Polity Press.

3. Denzin, N. K., & Lincoln, Y. (2005). *Sage Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage.

4.Guest, G., MacQueen, K., & Namey, E. (2012). *Applied thematic analysis*. USA: Sage.

5. Hollway, W., & Jefferson, T. (2013). *Doing qualitative research differently: A psychosocial approach*. (K. Metzler, Ed.) (2nd Editio). London: Sage.

6.Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. *Qualitative Inquiry* (1th editio). United States of America: Sage Publication Ltd.

7. Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences* (3th Editio). New York: Teacher College Press.

8.WHO. (2015). Physical activity and young People. Retrieved December 8, 2016, from http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_young_people/en/

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA SPOR ALANINDA EĞİTİM VEREN AKADEMİSYENLERİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK VE ÖRGÜTSEL SİNİZM ALGILARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Hülya BİNGÖL
İnönü üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Malatya
Dr. Öğr. Üyesi Şükrü BİNGÖL
Hakkari Üniversitesi EğitimFakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Hakkari

ÖZET

Bu araştırmanın amacı spor alanında eğitim veren akademisyenlerin örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm algılarının incelenmesidir. Bu araştırmanın evrenini akademik kadroda spor alanında eğitim veren akademisyenler oluşturmaktadır. Türkiye'de akademik kadroda spor alanında eğitim veren akademisyenlerin sayısı 5.000 civarındadır. Araştırmada %95 güven seviyesinin sağlanabilmesi adına en az 384 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda 408 akademisyene ulaşılarak çalışma yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişilerin demografik özelliklerini ve çalışma durumlarını belirlemeye yönelik 5 soru, ikinci bölümde örgütsel bağlılık algısını belirlemeye yönelik 5'li likert formda 18 soru ve üçüncü bölümde örgütsel sinizm algısını belirlemeye yönelik 5'li likert formda 13 soru yer almaktadır. Veri analizi SPSS 16 paket programında yapılmıştır. Farksızlık testlerinin parametrik veya nonparametrik test olup olmayacağının kararı Kolmogorov - Smirnov Testi ile belirlenmiştir. Test sonuçları kapsamında "p" değerlerinin %5 anlamlılık düzeyinde olmaması nedeniyle alt boyutların normal dağılım koşullarına uyduğu kararı verilmiştir. Parametrik testler olan t testi, ANOVA testi ve pearson korelasyon testine karar verilmiştir. Araştırma sonucunda devam bağlılığı ve davranışsal sinizm algıları arasında pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademisyen, Örgütsel Bağlılık, Örgütsel Sinizim.

INVESTIGATION OF ORGANIZATIONAL COMMITMENT AND ORGANIZATIONAL CYNICISM PERCEPTIONS OF ACADEMICIANS PROVIDING SPORTS EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the perception of organizational commitment and organizational cynicism among academicians who are trained in sports. The population of this research consists of academicians who are educated in the field of sports in the academic staff. The number of academicians in the field of sports education in Turkey is around 5,000 academic

staff. In order to achieve 95% confidence level in the study, it is aimed to reach at least 384 people. In this context, 408 academicians were reached and the study was carried out. The questionnaire consists of three parts. In the first part, there are 5 questions in order to determine the demographic characteristics and working status of the individuals. In the second part, there are 18 questions in 5-likert form to determine the perception of organizational commitment and in the third section there are 13 questions in 5-likert form to determine the perception of organizational cynicism. Data analysis was done by SPSS 16 package program. The decision to determine whether the indeterminate tests would be a parametric or nonparametric test was determined by the Kolmogorov - Smirnov Test. As the. P ına values were not within the 5% significance level within the scope of the test results, it was decided that the sub-dimensions met the normal distribution conditions. The parametric tests t test, ANOVA test and pearson correlation test were decided. As a result of the study, a positive relationship was found between continuity of commitment and behavioral cynicism perceptions.

Keywords: Academician, Organizational Commitment, Organizational Cynicism.

1. GİRİŞ

Spor eğitimi veren akademisyenler, hem spor eğitiminin gelişmesinde hem de sporcuların gelişim kaydetmelerinde önemli roller üstlenmektedirler. Akademisyenlerin örgüte bağlı olarak görev üstlenmeleri ve örgüte yönelik görüşlerini açıkça ifade etmeleri önemlidir. Bu araştırmada akademisyenlerin örgütsel sinizm algılarının örgütsel bağlılık algıları üzerindeki etkisi incelenecektir. Örgüte bağlılık, örgüt üyelerinin performansları açısından önemlidir. Örgüte bağlılığı yüksek olan birey, kendi amaç ve hedeflerini örgütün amaç ve hedefleri ile birleştirmiştir (Özdevecioğlu, 2003, Çöl, 2004, Durna ve Eren, 2011). Bu durum bireyin örgüt hedefleri doğrultusunda daha fazla performans göstermesini sağlamaktadır. Bireylerin örgüt için daha fazla performans göstermesi ise örgütün başarısını olumlu yönde desteklemektedir (Çöl, 2004, Yüceler, 2004).Bireylerin örgüte yönelik bağlılık duygularının yükselmesinde, örgüt içinde kendini özgür şekilde ifade edebilmesi önemlidir. Bireylerin örgüt içinde kendilerini en iyi şekilde ifade edebilmeleri, örgüte olan bağlılık duygularının güçlenmesinde önemlidir. Bireyin örgüt kararların katılımı ve örgüt amaçları doğrultusunda fikirlerini beyan etmeleri, kendilerini örgüte ait hissetmelerinde önemli olarak görülmektedir. Tersi bir durum olarak örgütsel sinizimin yoğun olarak yaşandığı örgütlerde, bireylerin kendi düşüncelerini özgürce ifade edemeyecekler ve kendilerini örgüte ait hissetmeyeceklerdir. Bireylerin

kendilerini örgüte ait hissetmemeleri ise bağlılık duygularını olumsuz yönde etkileyecektir (Özgener vd., 2008; Arslan, 2012).

1.1. Örgütsel Sinizmin Kavramı

Kurumlarda yaşanan sinizmin 1990'lı yıllarla birlikte daha fazla değerlendirmeye alındığı görülmektedir. Özellikle bu dönemde bu konuya verilen önemin artmasında Kanter ile Mirvis tarafından 1989 yılında yayınlanan "Sinik Amerikalılar" kitabının etkili olduğunu ifade etmemiz mümkündür. Ayrıca yine aynı yıl Kanter ile Mirvis tarafından "İşyerinde Sinizm ile Savaşmak" adlı bir makale yayınlanmıştır. Bu araştırmacılar Amerika'da işgücünün yaklaşık %43'ünün sinik olduğunu iddia etmişlerdir (Kanter ve Mirvis, 1989). Bu çalışmaların ardından ise örgütlerdeki sinizmin etkileri ve neticeleri farklı değişkenler kapsamında ele alınarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. Örgütsel sinizmin tam olarak kavramsallaştırılması ise Brandes (1997) ile Dean ve diğerleri (1998) tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında olmuştur.

Örgütsel sinizm kavramı farklı çalışmalar kapsamında tanımlanmıştır. Bu çalışmalardan birinde örgütsel sinizm; büyük kurumlara ve organizasyonlara karşı sürdürülen negatif ve güvensiz tutum ile davranışlar olarak tanımlanmıştır. Ayrıca bu olumsuz tutum ile davranışlara ise farklı sosyal faktörler ile medyanın sebep olduğu ifade edilmiştir (Bateman vd., 1992). Wanous ve diğerleri açısından örgütsel sinizm; eskiden iyi yönetilmeyen değişim süreçleri ile ilerleyen dönemlerde planlanan kurumsal değişimlere yönelik olarak kötümserlik ve umutsuzluk içeren bir tutumu ifade etmektedir (Wanous vd., 1994). Andersson açısından örgütsel sinizm üç kısım altında tanımlamaktadır. Bunlar; yönetim açısından faydacı bir davranış niteliği; örgütsel işleyişin belli faydalar üzerinden işlediği varsayımı ile söz konusu şartlar içerisinde değişimin olası olmadığıyla alakalı bir tutumdur (Andersson, 1996).Reichers ve diğerleri örgütsel sinizmin kurumda ortaya çıkan değişime engel olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu kavramda değişim sürecini yürütenlerin tembel ile beceriksiz olduklarını ifade etmişler ve bu kapsamda başarılı olma ihtimalinin karamsarlıkla anıldığını söylemişlerdir (Reichers vd., 1997). Dean ve diğerleri açısından örgütsel sinizm bir kişinin çalıştığı kuruma yönelik olarak üç tane unsurdan meydana gelen sergilediği olumsuz tutumdur. Bu üç unsur; kurumun dürüstlükten ya da doğruluktan yoksun olduğuyla alakalı bir düşünce, kuruma yönelik olumsuz duygular ile kurumla alakalı his ve inançlardan meydana gelen küçümseyici ile eleştirici eğilimlerdir (Dean vd., 1998).Farklı bir çalışmada örgütsel sinizm, başarılı olma teşebbüsleri adına yapılan değişim girişimlerine karşı kötü bir görüş sergileme olarak ifade edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada örgütsel sinizmin iki unsurdan meydana geldiği ifade edilmiştir. Bunlardan ilki değişim

teşebbüslerine yönelik negatif bir bakış açısıyken, bunlardan ikincisi ise başarılı değişim ile motivasyon çabalarına yönelik beceriksiz olunduğuyla alakal yapılan suçlamalardır (Wanous vd., 1994). Bir diğer tanımda ise örgütsel sinizm, kuvvetli bir hissel bir tepkiyle bir araya geldiğinde eleştirel ve kötüleyen bir tutuma sebep olan, kurumun dürüst olmadığıyla alakalı bir inanca neden olan bir tutum olarak ifade edilmiştir (Abraham, 2000).

1.2. Örgütsel Bağlılık Kavramı

Örgütsel bağlılık kavramı günümüzde literatürde oldukça fazla üzerinde durulan konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu konuyla alakalı pek çok çalışma yapılmasına rağmen bu kavramla ilgili olarak net bir görüş birliği sağlanamamıştır. Bunun kökeninde ise örgütsel davranış, psikoloji ve sosyoloji benzeri alanlardan olan araştırmacıların bu konuya sürekli olarak kendi branşları doğrultusunda yaklaşmalarıdır (Sencan vd., 2013). Örgütsel bağlılık, kişilerin hedefler ve değerleri özümseyerek söz konusu hedef ve değerler için üst düzeyde emek sergilemeleriyle birlikte örgütte kalma arzularının ortaya çıkması şeklinde ifade edilmiştir. Bugünlerde örgütsel değişim kurumların ayakta kalma teşebbüsleri açısından önemli bir yere sahipken, söz konusu bu olgular açısından kişiler en önemli olgu haline gelmektedir. Bunun nedeni kişilerin örgütlerdeki her noktaya etki etmesidir. Söz konusu bu etki, örgütsel bağlılık kavramının kurumlar açısından daha da önemli hale gelmesine neden olmaktadır. Örgüte bağlılığı olan çalışanların örgütün gelişim kaydedebilmesi açısından çalışması daha kolay olacaktır (Kök ve Özcan, 2012).Kişilerin örgüte bağlılık düzeyi artması durumunda, kişiler becerilerini, bilgilerini ve yeteneklerini kurum için kullanma isteğinde olmaktadırlar. Ancak tam tersi bir durum mevcutsa kişiler kurumdan ayrılma ve kopma isteğinde olacaklardır. Böyle bir durum varlığında ise kurum maliyet ve zaman kayıplarıyla yüzleşmek durumunda kalmaktadır. Bununla birlikte kurumun çalışanların işten ayrılması gibi bir sonuçla da karşılaşabilmesi mümkün olmaktadır. Yapısal açıdan birden çok boyut kapsamında ele alınan örgütsel bağlılık örgüt amaçlarının temin edilmesinde, sahip olunan kaynakların etkin kullanılmasında insan faktörünün ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir (Çöllü ve Summak, 2010).Kurumlar daha başarılı olabilmek için vasıflı çalışanlarını kurumda tutmak durumundadırlar. Bunu temin edebilmek için ise kurumların çalışanlarının ruhsal, sosyal ve fiziksel gereksinimlerini karşılayarak çalışanlarının doyum düzeylerini artırması gerekmektedir. Böylece çalışanların faaliyetler kapsamında etkinlikleri yükselirken, kurumun da diğer firmalara karşı rekabet avantajı yükselmektedir. Bununla birlikte örgütsel bağlılığı

fazla olan çalışanların iş doyumu da artmakta ve bu çalışanlar kurum için daha yararlı bir hale gelmektedir (Karataş ve Güleş, 2010).

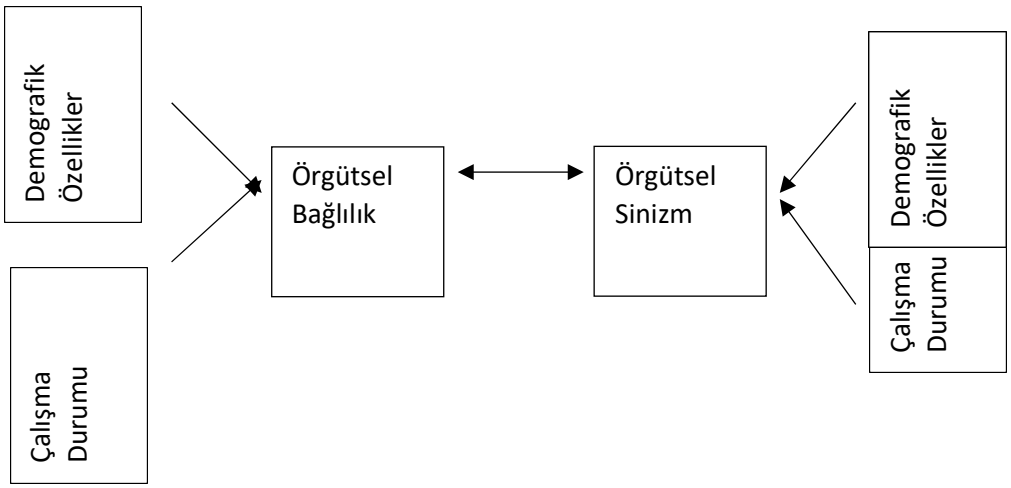
2. MATERYAL VE METOT

2.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırmada da betimsel tarama modeli kapsamında ölçek aracılığıyla veriler toplanmıştır.

2.2. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

2.3. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini akademik kadroda spor alanında eğitim veren akademisyenler oluşturmaktadır. Türkiye'de akademik kadroda spor alanında eğitim veren akademisyenlerin sayısı 5.000 civarındadır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004) çalışmalarında 5.000 kişilik evren için %95 güven seviyesinde 357 kişinin güvenilir sonuçlar vereceğini belirtmişlerdir. Bu kapsamda 408 akademisyene ulaşılarak çalışma yürütülmüştür.

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişilerin demografik özelliklerini ve çalışma durumlarını belirlemeye yönelik 5 soru, ikinci bölümde örgütsel bağlılık algısını belirlemeye yönelik 5'li likert formda 18 soru ve üçüncü bölümde örgütsel sinizm algısını belirlemeye yönelik 5'li likert formda 13 soru yer almaktadır.

2.5. Örgütsel Bağlılık Ölçeği

Örgütsel bağlılığı ölçmek üzere, Meyer ve arkadaşlarının geliştirdiği (1993) "Commitmentto Occupations: Extension and Test of a Three-Component Conceptualization" adlı çalışmasından yararlanılmıştır. Ölçek Türk literatüründe "Örgütsel Bağlılık Ölçeği" olarak geçmektedir. Wasti

(2000) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Duygusal bağlılık alt boyutu 6 sorudan, normatif bağlılık alt boyutu 6 sorudan ve devam bağlılığı alt boyutu 6 sorudan oluşmaktadır. Alt boyutların Cronbach Alpha değerleri duygusal bağlılık için 0,792, normatif bağlılık için 0,781 ve devam bağlılığı için 0,802 olarak tespit edilmiştir.

2.6. Örgütsel Sinizm Ölçeği

Brandes ve diğerleri (1999) tarafından geliştirilen 13 maddelik "Örgütsel Sinizm Ölçeğin"de bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç boyut yer almaktadır. Ölçek, Türkçeye Kalağan (2009) tarafından uyarlanmıştır ve ölçeğe açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bilişsel alt boyut 5 sorudan, duyuşsal alt boyut 4 sorudan ve davranışsal alt boyut 4 sorudan oluşmaktadır. Alt boyutların Cronbach Alpha değerleri duyuşsal boyut için 0,785, davranışsal boyut için 0,768 ve duyuşsal boyut için 0,786 olarak tespit edilmiştir.

2.7. Veri Analizi

Veri analizi SPSS 16 paket programında yapılmıştır. Farksızlık testlerinin parametrik veya nonparametrik test olup olmayacağının kararı Kolmogorov - Smirnov Testi ile belirlenmiştir. Test sonuçları kapsamında "p" değerlerinin %5 anlamlılık düzeyinde olmaması nedeniyle alt boyutların normal dağılım koşullarına uyduğu kararı verilmiştir. Parametrik testler olan t testi, ANOVA testi ve pearson korelasyon testine karar verilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Akademisyenlerin Kişilik ve Çalışma Özellikleri

n=408		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	32	7,8
	Erkek	376	92,2
Yaş	20-29	40	9,8
	30-39	88	21,6
	40-49	176	43,1
	50 ve üzeri	104	25,5
Medeni Durum	Bekar	80	19,6
	Evli	328	80,4
Hizmet Yılı	1-5 yıl	112	27,5
	6-10 yıl	88	21,6
	11-15 yıl	32	7,8
	16-20 yıl	24	5,9
	21 ve üzeri yıl	152	37,3
Ünvan	Araştırma görevlisi	72	17,6
	Öğretim görevlisi	56	13,7
	Dr. Öğretim üyesi	112	27,5
	Doçent	128	31,4
	Profesör	40	9,8

Tablo 1'de araştırmaya katılan akademisyenlerin kişilik ve çalışma özellikleri incelenmiştir. Araştırmaya katılan akademisyenlerin %92,2'si erkek, %43,1'i 40-49 yaş arasında, %80,4'ü evli, %37,3'ü 21 ve üzeri yıldır hizmet vermekte ve %31,4'ü doçenttir.

Tablo 2. Akademisyenlerin Çalışma Koşullarından Memnuniyet Durumları

Çok memnunum	48	11,8
Memnunum	240	58,8
Kararsızım	88	21,6
Memnun Değilim	32	7,8

Tablo 2'de akademisyenlerin çalışma koşullarından memnuniyet durumları incelendiğinde akademisyenlerin %58,8'i memnun ve %11,8'i çok memnundur.

Tablo 3. Araştırmanın Bağımlı Değişkenleri Normallik Sınaması

n=408		**Örgütsel Bağlılık Ölçeği Alt Boyutları**			**Örgütsel Sinizm Ölçeği Alt Boyutları**		
		Duygusal bağlılık	Normatif bağlılık	Devam bağlılığı	Bilişsel	Duyuşsal	Davranışsal
Normal Parametreler	Ortalama	19,35	16,94	17,70	17,08	9,66	11,09
	Std.Sapma	3,98	3,01	2,92	3,84	3,37	3,22
Kolmogorov-Smirnov Z		0,742	0,784	1,196	0,675	1,214	1,161
p		**0,641**	**0,570**	**0,114**	**0,752**	**0,102**	**0,135**

Araştırmada örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizim algılarına yönelik normallik varsayımı sınanmıştır. Analiz sonucunda örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizim ölçeklerine ait alt boyutların normallik varsayımını sağladığı kabul edilmiştir ($p>0,05$). Normallik varsayımının sağlanmasıyla beraber parametrik testler olan t testi ve ANOVA testinin yapılmasına karar verilmiştir.

Tablo 4. Demografik ve Çalışma Özelliklerine Göre Örgütsel Bağlılık Algısı

		Ortalama±Std. sapma		
n=408		**Duygusal bağlılık**	**Normatif bağlılık**	**Devam bağlılığı**
Cinsiyet	Kadın	22,25±7,32	16,00±4,89	17,25±2,36
	Erkek	19,10±3,60	17,02±2,87	17,74±2,98
	t	1,533	0,646	0,321
	p	0,132	0,521	0,749
Yaş	20-29	20,80±2,68	17,00±2,12	17,40±2,19
	30-39	16,63±4,75	17,27±3,82	17,27±2,41
	40-49	19,09±3,13	17,54±2,72	17,90±3,87
	50 ve üzeri	19,84±5,11	15,61±2,93	17,84±1,62
	F	0,420	1,190	0,136
	p	0,739	0,324	0,938
Medeni Durum	Bekar	18,20±4,13	17,10±2,02	17,80±1,81
	Evli	19,63±3,95	16,90±3,23	17,68±3,15
	t	1,020	0,184	0,112
	p	0,313	0,855	0,911
Hizmet Yılı	1-5 yıl	18,21±3,06	17,00±2,98	17,64±2,56
	6-10 yıl	20,63±2,06	15,81±3,12	16,18±3,68
	11-15 yıl	17,25±1,25	16,50±1,91	18,25±3,43
	16-20 yıl	24,66±4,61	21,00±3,0	18,33±4,04
	21 ve üzeri yıl	19,05±4,96	17,00±2,86	18,42±2,38
	F	2,464	1,890	1,109
	p	0,058	0,128	0,364
Ünvan	Araştırma görevlisi	18,44±3,77	17,33±2,44	17,55±1,66
	Öğretim görevlisi	18,00±5,29	16,66±1,52	16,00±2,00
	Dr. Öğretim üyesi	17,57±3,41	19,92±3,29	17,35±2,49
	Doçent	18,81±2,28	15,75±2,84	17,81±4,05
	Profesör	24,20±3,49	17,80±2,94	19,00±2,23
	F	**3,306**	1,512	0,480
	p	**0,013**	0,205	0,789
Memnuniyet Durumu	Çok memnunum	22,16±6,64	18,33±1,86	17,83±2,04
	Memnunum	20,96±3,55	16,83±3,32	17,73±3,47
	Kararsızım	16,72±2,24	17,36±2,15	17,45±2,25
	Memnun Değilim	17,75±2,06	14,50±3,31	18,00±1,41
	F	3,489	1,419	0,043

	p	0,023	0,249	0,988

Tablo 4'de demografik ve çalışma özelliklerine göre örgütsel bağlılık algısı incelendiğinde yalnızca unvan değişkenine göre duygusal bağlılık algısının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılığın hangi değişkenden kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan Post Hoc testlerinden Tukey testine göre Profesör unvanına sahip akademisyenlerin duygusal bağlılıklarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Demografik ve Çalışma Özelliklerine Göre Örgütsel Sinizim Algısı

		Ortalama±Std. sapma		
n=408		**Bilişsel**	**Duyuşsal**	**Davranışsal**
Cinsiyet	Kadın	18,00±4,24	7,75±0,50	9,75±2,36
	Erkek	17,00±3,85	9,85±3,47	11,21±3,28
	t	0,495	1,199	0,868
	p	0,623	0,236	0,389
Yaş	20-29	14,60±3,04	8,00±2,82	12,80±2,86
	30-39	17,63±3,52	8,45±2,33	10,36±3,07
	40-49	16,90±4,71	10,22±3,71	10,81±3,38
	50 ve üzeri	17,91±2,19	10,46±3,52	11,53±3,25
	F	0,971	1,345	0,779
	p	0,415	0,271	0,512
Medeni Durum	Bekar	15,40±3,43	10,40±4,69	11,80±3,73
	Evli	17,50±3,86	9,51±3,02	10,92±3,11
	t	1,566	0,742	0,764
	p	0,124	0,462	0,448
Hizmet Yılı	1-5 yıl	15,57±4,25	7,78±2,35	10,64±3,38
	6-10 yıl	15,90±3,93	8,90±3,91	9,90±2,66
	11-15 yıl	20,25±0,50	10,00±1,63	11,50±3,31
	16-20 yıl	17,33±4,04	11,00±2,64	8,66±1,52
	21 ve üzeri yıl	18,22±3,35	11,26±3,44	12,42±3,27
	F	2,028	**2,745**	1,789
	p	0,107	**0,040**	0,147
Ünvan	Araştırma görevlisi	16,22±3,59	8,88±2,66	11,77±3,89
	Öğretim görevlisi	16,66±5,13	9,33±6,11	12,33±2,08
	Dr. Öğretim üyesi	16,92±3,02	8,78±3,21	11,50±2,90
	Doçent	18,81±4,06	10,56±3,65	9,68±3,30
	Profesör	15,20±4,54	9,20±1,4	11,60±3,20
	F	1,256	0,908	0,944

	p	0,300	0,484	0,462
Memnuniyet Durumu	Çokmemnunum	12,66±2,94	5,83±2,04	10,00±2,75
	Memnunum	17,27±3,91	10,20±3,54	11,06±3,35
	Kararsızım	17,63±2,76	9,90±1,92	11,72±3,19
	Memnun Değilim	20,75±0,50	11,00±3,82	11,25±3,77
	F	**4,882**	**3,507**	0,361
	p	**0,005**	**0,022**	0,782

Tablo 5'de demografik ve çalışma özelliklerine göre örgütsel sinizim algısı incelendiğinde hizmet yılına göre duyuşsal algının ve memnuniyet durumuna göre bilişsel ve duyuşsal algının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p<0,05). Farklılığın hangi değişkenlerden kaynaklandığını tespit etmek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre hizmet yılı arttıkça sinizim algısının arttığı tespit edilmiştir. Araştırmada akademisyenlerin hizmet yılları arttıkça örgüt içindeki duyuşsal sinizim algıları da artmaktadır. Yeni gelen akademisyenlerin işe olan hevesleri duyuşsal sinizm algılarının azalmasına neden oluyor olabilir. Araştırmada ayrıca çalışma ortamından çok memmun olan akademisyenlerin bilişsel ve duyuşsal sinizim algılarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Akademisyenlerin Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Sinizm Algılarının İlişkisi

		Bilişsel Sinizim	**Duyuşsal Sinizim**	**Davranışsal Sinizim**
Duygusal bağlılık	Pearson Correlation	-,154	-,207	-,076
	Sig. (2-tailed)	,284	,145	,597
	N	408	408	408
Normatif bağlılık	Pearson Correlation	-,264	,020	,054
	Sig. (2-tailed)	,064	,891	,706
	N	408	408	408
Devam bağlılığı	Pearson Correlation	-,053	-,016	,289*
	Sig. (2-tailed)	,717	,914	**,040**
	N	408	408	408

Tablo 6'da akademisyenlerin örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm algıları arasındaki ilişki incelendiğinde, devam bağlılığı ile davranışsal sinizm algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Devam bağlılığı ve davranışsal sinizm algıları arasındaki ilişki pozitif yönlüdür. Akademisyenler için işe devamlılık adına sinik davranışlar sergileme önemli olarak görülüyor olabilir.

4. SONUÇ

Bu araştırmada akademisyenlerin örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm algıları arasında ilişki incelenmiş ve bu algıların demografik ve çalışma özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Demografik ve çalışma özelliklerine göre örgütsel bağlılık algısı incelendiğinde yalnızca unvan değişkenine göre duygusal bağlılık algısının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Profesör unvanına sahip akademisyenlerin duygusal bağlılıklarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Demografik ve çalışma özelliklerine göre örgütsel sinizim algısı incelendiğinde hizmet yılına göre duyuşsal algının ve memnuniyet durumuna göre bilişsel ve duyuşsal algının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Test sonuçlarına göre hizmet yılı arttıkça sinizim algısının arttığı tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca çalışma ortamından çok memmun olan akademisyenlerin bilişsel ve duyuşsal sinizim algılarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm arasındaki ilişki incelenmiş ve devam bağlılığı ile davranışsal sinizm algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Devam bağlılığı ve davranışsal sinizm algıları arasındaki ilişki pozitif yönlüdür. Akademisyenler için işe devamlılık için sinik davranışlar sergileme önemli olarak görülüyor olabilir. Akademisyenlerin örgütte devam etme niyetinde oldukları için ve olumsuz olaylarla karşılaşmamak için sinik davranışlar sergilemeyi tercih ediyor olabilirler.

KAYNAKÇA

1. Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: bases and consequences. Genetic, Social, and General Psychology Monographs, 126 (3), 269–292.

2. Andersson, L. M. (1996). Employee cynicism: an examination using a contract violationframework. Human Relation. No. 49, 1395–1418.

3. Arslan, E. T. (2012). Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi akademik personelinin genel ve örgütsel sinizm düzeyi. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 13.1: 12-27.

4. Bateman, T. S., Sakano, T. and Fujita, M. (1992). Roger, me, and my attitude: film propaganda and cynicism toward corporate leadership. The Journal of Applied Psychology, 77 (5), 768–771.

5. Brandes, P.M. (1997). Organizational cynicism: İts nature, antecedents, and consequences. Unpublished doctoral dissertation, The University of Cincinnati, Cincinnati.

6. Çöl, G. (2004). Örgütsel bağlılık kavramı ve benzer kavramlarla ilişkisi. ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 6(2).

7. Çöllü, F. E. ve Summak, M. E. (2010). "Örgütsel İletişimin Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Konya'da Bulunan Mali Müşavirler Üzerine Bir Araştırma", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Dergisi, 13(1-2):273-287.

8. Dean, Jr, J.W., Brandes, P. and Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism. The Academy of Management Review, 23 (2), 341–352.

9. Durna, U., & Eren, V. (2011). Üç bağlılık unsuru ekseninde örgütsel bağlılık. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 6(2), 210-219.

10. Kanter, D. L. and Mirvis. P. H. (1989). The Cynical Americans. San Francisco: Jossey-Bass.

11. Karataş, S. ve Güleş, H. (2010). "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İş Tatmini ile Örgütsel Bağlılığı Arasındaki İlişki", Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2): 74-89

12. Kök, S. B. ve Özcan, B. (2012)."Örgüt Kültürünün Oluşumunda Etkili Olan Faktörler ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, C. 7, S. 2, 2012, s. 113-129.

13. Özdevecioğlu, M. (2003). Algilanan Örgütsel Destek ile Örgütsel Bağlilik Arasindaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştirma. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(2):113-130.

15. Özgener, Ş. ve Öğüt, A. Kaplan, M. İşgören-işveren ilişkilerinde yeni bir paradigma: Örgütsel sinizm. Örgütsel davranışta seçme konular organizasyonların karanlık yönleri ve verimlilik azaltıcı davranışlar İçinde. Ankara, İlke Yayınevi, 2008.

16. Reichers, A. E., Wanous, J. P. and Austin, J. T., (1997). Understanding and managing cynicism about organizational change. Academy of Management Executive. 11 (1), 48–59.

17. Sencan, N., Yegenoglu, S. ve Aydıntan, B. (2013)."Sağlık Çalışanları ve Eczacılar Üzerinde Yapılan İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık Araştırmaları", Marmara Pharmaceutial Journal, S. 17, 104-112.

18. Wanous, J. P., Reichers, A. E. and Austin, J. T. (1994). Organizational cynicism: An initial study. Academy of Management Proceedings, 269–273.

19. Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). Spss uygulamalı bilimsel araştırm yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.

20. Yüceler, A. (2009). Örgütsel bağlılık ve örgüt iklimi ilişkisi: teorik ve uygulamalı bir çalışma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (22), 445-458.

FIRST GULF WAR AND STRUCTURAL REALISM

Instructor Esra AKAY TİRYAKİOĞLU
Bartın University Ağdacı Campus, BARTIN
Murat Özay TAŞKIN
TED University, Political Science and International Relations, ANKARA

ABSTRACT

The First Gulf War, one of the most important wars in Middle East took place during the dates of August 2, 1990 and February 28, 1991.The basic and most important reason for the Gulf War was Iraq's invasion of Kuwait. In addition, there were many different reasons for the Gulf War such as the damage given to the Iraq economy by the countries in the Gulf Region by continuously decreasing oil prices. As a result, United Nations gathered right after the invasion of Kuwait and condemned Iraq. The United Nations asked Iraq to end its invasion of Kuwait. The United Nations decided to place an economic and military embargo on Iraq. An international military force was established in the leadership of USA to free Kuwait from the invasion of Iraq. However, the Iraqi government declared that it will not obey the decrees and sanctions of the United Nations. As a result, air strikes and ground assault were started against Iraq on January 17, 1991. This war is also known as "Operation Desert Storm". The First Gulf War had significant economic and military impacts on many countries. Examples can be given to these impacts especially from Gulf Region countries and Turkey.

The aim of the present study was to examine the relationship between Structural Realism and the Gulf War as well as the impacts of structural realism on the First Gulf War.

Keywords: Gulf War, Structural Realism, Saddam Hussein

INTRODUCTION:

Located in Middle East, Iraq is a country with populations of different ethnicities and sects. Each actor in Iraq has connections with ethnic-religious groups in neighboring countries as do the neighboring countries and the countries of the region in general have relations with the parties and groups in Iraq. Kurds in Northern Iraq are related with the Kurds in Syria, Turkey and Iran; Shiite Arabs are related with the Arabs and non-Arab Shiites in Iran, Kuwait, Bahrain and Saudi Arabia; Sunni Arabs are related with the Arab Sunnis in Syria and Jordan as well as the Islamic movements in the Islamic world whereas the Turkmens are related with Turkey

(Daban and Daban, 2018, s.84).These relations have direct impacts on the network of socio-political problems experienced in Iraq throughout history (Çetinsaya and Özhan, 2009, p.21). Such diversity in the socio-cultural structure of Iraq has led to political instability, bloody military coups and interventions of foreign powers. Saddam Hussein who came to power in 1979 is the last representative of the Baas movement in Iraq (Çağ and Eker,2013, s.61-63).

When the background of the First Gulf War is examined, it is observed to date back to the Cold War Era. Starting from the 1950's, Iraq has been an ally of the Soviet Union thus leading to disagreements between the USA and Iraq. The fact that oil became an important source of income for Iraq over time led the country towards new technologies and markets thereby making it shift its route towards the West. The relations with the USSR continued during this period of time though at a lower level. Starting from1975, Iraq became an important market for Western arms manufacturers as it started to purchase technology from Western countries (Daban and Daban, 2018, p.89).

As is known, the First Gulf War (1990-1991) corresponds to the end of the Cold War era. Prime Minister Saddam Hussein fought with Iran for a long period of time prior to the Gulf War. The USSR provided economic and military support to Iran, whereas USA supplied economic and military support to Iraq. Thus, USA emerged as an important ally for Iraq in 1982 (Daban and Daban, 2018, p.94).

Various changes have taken place in international political relations and the balances in the world following the end of the Cold War. “Whereas the bipolar international system lost its validity with the collapse of the old Soviet Union, intellectual discussions have emerged on the possible structure of the new international system leading scientists to emphasize the absolute power of USA and the insufficiency of the capabilities of other powers that can balance the establishment of a unipolar system under the dominance of the USA. However, concerns with the system shifted gradually from being single poled to having multiple poles (Efegil, and Musaoğlu, 2009 p: 4).

It can be observed when the First Gulf War is examined that there are many factors for the onset of a crisis and war in the Gulf region. Significant financial and moral losses were already present in Iraq after fighting Iran for years the majority of which were economic. Iraq experienced significant economic issues during 1980-1988 due to war. The war with Iran led to a significant increase in the foreign debts of Iraq leading to a point at which the debt could not be paid. Iraq

refused to pay the billions of dollar in debt that it received from Kuwait during the war against Iran(Galbraith,2007,sp27-29).

At the beginning of1991, Iraq president Saddam Hussein made some claims leading to unrest in the Middle East.

Continuous changes in oil prices enforced by the Gulf countries and the damages that Iraq undergoes as a result of these variable prices in addition to Iraq making a claim on the lands of Kuwait led to the Gulf Crisis. The fact that Kuwait did not accept these claims by Iraq played a major role in the onset of the Gulf Crisis.

One of the most important reasons why Saddam Hussein occupied Kuwait was to conquer the islands of Bubiyan and Varba of Kuwait and to have a suitable location for oil shipment. These islands have a strategic importance as well as oil fields(Daban and Daban, 2018, p.97).

That is why; Iraq invaded Kuwait on August 2, 1990.Following the invasion of Kuwait, Iraq seized 20 % of the oil reserves in the world at the Persian Gulf as well as more than 7% of world oil production. With this action, Iraq was able to demonstrate the emphasis on economic interests as one of the causes of structural realism. However, the invasion of Kuwait by Iraq changed the balance of power in the Middle East endangering the safety of the oil in the region as well as the economic benefits in the region for USA and Western countries.

The United Nations Security Council condemned the invasion of Kuwait by Iraq and adopted the resolution numbered 660 demanding that Iraq withdraws immediately from Kuwait. Moreover, it also declared that it will put into effect the resolution numbered 661 related with the implementation of economic sanctions. It was stipulated to invoke naval embargo with the resolution numbered 665 and aviation embargo with the resolution numbered 670. In addition, it was declared by way of the resolution number 666 that all economic sanctions are under the inspection of UNSC. Iraq was given time to obey the United Nations resolution and it was declared that otherwise a military operation would ensue against Saddam Hussein.

It is known that alliances have a significant impact on the balance of power between the states. Moreover, it is observed that states formalliances to strengthen themselves against other states or alliances. As a result of these developments, the United Nations Security Council decided to impose an international sanction against Iraq and 33 countries led by USA provided support for sending out military force to Kuwait. In addition, Turkey also took part in the international embargo against Iraq and shut down the Kirkuk-Yumurtalık oil line on August 8, 1990.This

indicates the formation of a coalition alliance against Saddam Hussein. This alliance means that the war and invasion should end in order to attain peace between Iraq and Kuwait and that the alliance is very important for this purpose. Moreover, many states in the coalition cooperated with other coalition member states to acquire benefits for their own states.

Following these resolutions, the United Nations Secretary Javier Pérez de Cuéllarmet Iraq Minister of Foreign Affairs Tarıc Aziz at Baghdad for the Gulf Crisis, however the discussions proved to be futile attempts and the crisis could not be resolved. As a result, UN Secretary Javier P. Cuellar returned from Baghdad without reaching any agreement with the Iraqi Government. Iraq refused to accept the resolutions of the United Nations Security Council and declared that it will not end the invasion of Kuwait. "The Gulf War brought up a painful question for those who strictly oppose resorting to violence for resolving international conflicts. There was consensus that Saddam Hussein's invasion of Kuwait poses a major threat for the fragile political stability of the Middle East as well as industrialized nations that are dependent on oil from that region" (Jerome, 1992, 11).

As a result, the US congress authorized the President to decide on taking action against Iraq on January 12, 1991 in accordance with the resolution numbered 678.Equipped with such authority, the US President launched an air strike against Iraq on January 17 known among the coalition forces as Operation Desert Storm led by US forces. Moreover, land assault was started on February 24 against Iraq lands by the coalition forces.

Counterattacks from Iraq started against the air strikes by the coalition forces. Iraq made a missile attack on Israel during the First Gulf War. Saddam Hussein wanted Israel to respond to these missile attacks thus dragging Israel into the war. It was aimed to separate the Arab countries from the coalition forces that would not want to stand on the same line with Israel. However, this missile attack against Israel failed to accomplish this impact. At this point, it is observed that Iraq gives importance to its own interests and applies a strategy as such. This strategy also indicates that states are trying to balance their capacities in order to prevent from being more effective than others. According to structural realism, states are rational actors. Peace can only be protected through power management, balance of power, diplomacy and coalitions. Saddam Hussein tried to accomplish this.

There were also alliances that supported Iraq and the Iraqi President Saddam Hussein against USA and the coalition forces. Especially the Palestine Liberation Organization, Jordan and

Yemen Presidents supported Saddam Hussein. At this point, a balance was tried to be established between the forces. However, this balance was not as sufficient as Saddam Hussein would like to have. Saddam Hussein made a political estimation mistake. The Iraqi army was surrounded from the air, land and sea. Saddam Hussein was of the opinion that the Arab countries would help him and that the USSR would allow a military intervention. However he was wrong (Daban and Daban, 2018, p.99).

USA and the coalition forces that struck a heavy blow against Iraq with air and land operations decided to end the operation on February 27 because they feared that the country would be divided and that Iran would strengthen further with support from Iraqi Shiites. Thus, Saddam was saved at the last minute by those who raged war against him (Bozarslan, 2015, p.224).

As is known, the economic interests of the USA played a major role in the attack against Iraq. United States of America wanted to lay the heavy burden and responsibility of the First Gulf War on the Gulf countries. The objective of USA was to sell resources and weapons after the Gulf War so that they would be able to recover their economies and establish safety. From this perspective, it is possible to say that the United States of America acted in line with its interests. The Gulf War in1991 (Operation Desert Storm) was a conflict that rendered invalid the legitimate intervention against the use of power as a final option. Saddam Hussein was aware that it was not a proper match for the USA and its allies. It was important for Iraq to declare that it intends to draw back in accordance with UN Resolutions"(Söderblom. 2004 : 26).

On February 28, President George H. W. Bush announced that Kuwait was saved from the invasion of Iraq, that the Iraqi army was defeated and that a truce was announced with the Iraqi Government. Iraq President Saddam Hussein made a declaration that they would withdraw completely from the lands of Kuwait and accepted all resolutions of the United Nations. The ceasefire known as United Nations Security Council Resolution Number 686 has many conditions. Some of these are that Iraq release all prisoners and properties returning them back to Kuwait and that the Iraqi government will have to pay war compensation to Kuwait. The First Gulf War was ended with this ceasefire agreement. The Iraqi military forces started to withdraw from Kuwait. The coalition forces started to enter Kuwait as the Iraqi troops started withdrawing from the lands they invaded.

It can be observed when the reasons for the defeat of Iraq during the First Gulf War are examined that there are many important reasons for this defeat. As is known, Iraq had one of

the largest armies in the world prior to the First Gulf War. However, Iraq was defeated quickly by the coalition forces during the First Gulf War despite this large army. The most important reason for this defeat was the fact that the coalition forces led by the USA were stronger and more advanced than the Iraqi state and soldiers with regard to military capacity and training. The power of countries is directly proportional with their economies. That is why, the coalition forces were stronger than Iraq during the First Gulf War. In the meantime, Iraq had fought with Iran for years prior to the First Gulf War which depleted it from many aspects. Moreover, majority of the Iraqi army soldiers surrendered to the coalition forces after Operation Desert Storm started in Iraqi land. As is known, the efforts of the Iraqi government to establish a balance between the powers did not turn out to be enough and besides, Iraq failed to reach the military capacity they desired and targeted. These insufficiencies indicated that Iraq could not be effective enough during the First Gulf War.

On the other hand, strong and effective alliances were formed against Iraq during the First Gulf War starting with the invasion of Kuwait which ended up forming the coalition forces. Iraq could not succeed in increasing its military capacity despite various attempts thus failing to receive sufficient support. This played a major role in the defeat of Iraq during the Gulf War. On the other hand, the "Middle East continued to be the most dangerous region in the world even after the Gulf War and the strategic importance of the Middle East for the West made it the largest weapon purchaser and customer" during the period that followed the war (Ehrlich Avishai , (1992) : 233).

In addition, the Iraqi people revolted against the Iraqi government and leader Saddam Hussein right after the defeat of Iraq during the First Gulf War. However, Saddam Hussein used his strength relentlessly thereby suppressing the revolt. The Iraqi government and Saddam Hussein continued to oppose the various interventions and works by the United Nations following the First Gulf War and the ceasefire.

The Gulf War had significant results for the policies of the world and the region in general. The USA took an active role after the crisis in the Middle East becoming the single power in the region following the collapse of the USSR. USA tried to establish absolute control over the oil in the region emphasizing that the oil manufacturing countries in the Middle East cannot do so without USA (Daban 2018, s. 99).

Following the First Gulf War, the United States of America blamed Iraq for the September 11attackes as well as producing nuclear weapons and hiding weapons of mass destruction after which it invaded Iraq on March 20, 2003 and Saddam Hussein was killed.

The Iraqi people received the strongest blow during and after the First Gulf War. They were not able to have access to basic food supplies and medication during the eleven year economic embargo which resulted in making them even poorer. That is why the Iraqi people did not pose a serious resistance against the invasion of USA.

CONCLUSION

It can be observed when the First Gulf War is examined from its beginning to its end that the war is comprised of many different layers. It is apparent when the parties of the war are taken into consideration that there are significant differences between them. Power pursuit, power display and the use of power defined according to structural realism have been on display very clearly during this war. It is possible to observe that the states have tried to increase their powers during the First Gulf War. Each state has tried to defend their national interests and USA has been the most successful country in this war. As is known, two very strong and influential countries, the USA and England have cooperated to rescue Kuwait from Iraqi invasionthereby forming a coalition force. Dominant countries have played their roles as important actors as part of the international system. However, the supporters of Iraq have been very limited and ineffective against the coalition forces. On the other hand, it is known that the balance of power has always been very important with regard to international policy. Nations always seek power and try to display and use their power. However, Iraq and Saddam Hussein have put forth during the First Gulf War that they do not have sufficient power and thus failed against the coalition states.

REFERENCES

- Baram A.(1993),"The Iraqi Invasion of Kuwait: Decision-making in Bagdat",(der.) Amatzia Baram ve Barry Rubin, Iraq's Road To War, New York: St. Martin's Press.
- Bozarslan H. (2015), Ortadoğu: Bir Şiddet Tarihi", (çev) Ali Berktay, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çağ G.ve EKER S. (2013), "Ortadoğu'da Baas Rejimleri.Suriye ve Irak", Çankırı: Karatekin Üniversitesi, Uluslararası Avrasya Strateji Dergisi, Cilt 2,Sayı 2.
- Çetinsaya G. ve ÖZHAN T.(2009), "İşgalin 6.Yılında Irak"(1.Baskı).Ankara: SETA Yayınları
- Daban E.Z.ve DABAN C. (2018), "Saddam Hüseyin dönemi Irak dış Politikası: Irak-İran Savaşı, Kuveyt'in İşgali ve ABD'nin Irak Müdahalesi", Kırşehir: Ahi Devran Üni. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1.
- Efegil, E , Musaoğlu, N . (2009) , A Critique on the Concerns About Structure of International System After the Cold War Era , (Gazi Akademik Bakış) https://dergipark.org.tr/gav/issue/6527/86540
- Galbraight Peter W. (2007), Irak'ın Sonu Ulus Devletlerin Çöküşü mü?, İstanbul: Doğan Kitapçılık.
- Jerome D. Frank , (1992) , Hard thoughts on the Gulf War , (Negotiation Journal) **https://link.springer.com/article/10.1007%2FBF01000259**
- Jason D. Söderblom (2004) , Opening the Intelligence Window: Realist Logic and the Invasion of Iraq , (PERSEPTION) **http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2012/02/JasonSoderblom.pdf**
- Avishai Ehrlich , (1992) , The Gulf War And The New World Order , **https://socialhistoryportal.org/sites/default/files/raf/0119920000_0.pdf**
- Rowe Peter (1993) , The Gulf War 1990–91 in International and English Law , **https://zodml.org/sites/default/files/The_Gulf_War_1990-91_in_International_and_English_Law.pdf**
- Halliday, Fred (1994), The Gulf War 1990-1991 And The Study of International Relations , https://core.ac.uk/download/pdf/221421.pdf
- Waltz N. Kenneth (2000), Structural Realism after the Cold War, http://www.columbia.edu/itc/sipa/U6800/readings-sm/Waltz_Structural%20Realism.pdf
- Shak Bernard Hanish (2013), The 1990 Gulf Crisis: Political Realism Applied , http://jirfp.com/journals/jirfp/Vol_1_No_1_June_2013/1.pdf
- Karen Ruth Adams (2012) , Structural Realism : The Imperialism Of Great Power - http://cas.umt.edu/facultydatabase/FILES_Faculty/694/Adams.Structural_Realism_the_Imperialism_of_Great_power,_1_Feb_2012_to_circulate_-_single_spaced .pdf
- Dunne Tim , Kurki Milja , Smith Steve , International Relations Theories (2016) page 78-87

BAĞLANMA STİLLERİ İLE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Gazanfer ANLI
Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Bursa

ÖZET

Bu çalışmanın amacı bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da yer alan bir ortaokulun 7 ve 8. sınıfında öğrenim gören 445 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin 190'ı kız, 255'i erkektir. 12-15 yaş arasında olan bu öğrencilerin yaş ortalaması 13.02 olarak tespit edilmiş, 38 öğrenci yaşlarını belirtmekten kaçınmışlardır. Araştırmada Erzen (2016) tarafından geliştirilen Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği ile van den Eijnden, Lemmens ve Valkenburg (2016) tarafından geliştirilen ve Taş (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formu (SMBÖ-KF) kullanılmıştır. Çalışmada betimleyici istatistikler olarak aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri ve ölçeklere ilişkin Cronbach alfa değerleri incelenmiş, kavramlar arasındaki ilişkiyi incelemek üzere ise korelasyon ve regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda sosyal medya bağımlılığının; bağlanma stilleri ölçeğinin alt boyutları olan güvenli bağlanma ile negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı; kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma stilleri ile pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra yapılan üç adımlı regresyon analizinde ilk olarak güvenli bağlanma boyutu analize girmiş ve sosyal medya bağımlılığını yordamada varyansın %8'ini açıklamakta olduğu görülmüştür. Kaygılı-kararsız bağlanma ikinci olarak analize girmiş ve ek olarak varyansın %4'ünü açıklamıştır. Üçüncü ve son olarak ise kaçınan bağlanma boyutu işleme girmiş ve varyansın %1'ini açıklamıştır. Son modelde bağımsız değişkenler olan güvenli bağlanma ile kaygılı-kararsız bağlanma stillerinin sosyal medya bağımlılığını anlamlı bir biçimde yordadığı, ancak kaçınan bağlanmanın sosyal medya bağımlılığı üzerindeki yordayıcı etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Son olarak en güçlü yordayıcının ise güvenli bağlanma alt boyutu olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma Stilleri, Sosyal Medya Bağımlılığı, Korelasyon, Regresyon, Ortaokul Öğrencileri

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT STYLES AND SOCIAL MEDIA ADDICTION

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relationship between attachment styles and social media addiction. The study was conducted with 445 students in 7th and 8th grade of a secondary school in Istanbul in 2017-2018 academic year. Study group composed of 190 girls and 255 boys. Students age ranged between 12-15 and the mean age was found as 13.02 and 38 students refrained from specifying their ages. Three Dimensional Attachment Styles Scale developed by Erzen (2016) and the Social Media Addiction Scale for Adolescents Short Form developed by van den Eijnden, Lemmens and Valkenburg (2016) and adapted to Turkish by Taş (2017) were used in the study. In this study, descriptive statistics, arithmetic mean, standard deviation, skewness and kurtosis values and Cronbach alpha values of the scales were examined and correlation and regression analyzes were performed to examine the relationship between the concepts. As a result of the correlation analysis, it was found that social media addiction had a low, significant, negative correlation with secure attachment; low, significant, positive correlation with avoidant attachment and anxious- ambivalent attachment styles which are the bub-dimensions of the Attachment Styles Scale. In the three-step regression analysis, firstly, the secure attachment dimension was analyzed and it was found that it explained 8% of the variance in predicting social media addiction. Secondly, the anxious- ambivalent attachment was included in the analysis and additionally explained 3% of the variance. Third and lastly, the avoidant attachment dimension was processed and explained 1% of the variance. In the last model, it was found that as independent variables, secure attachment and anxious- ambivalent attachment styles significantly predicted social media addiction, but the predictive effect of avoiding attachment on social media addiction was not statistically significant. Finally, the strongest predictor was the secure attachment dimension.

Keywords: Attachment Styles, Social Media Addiction, Correlation, Regression, Secondary School Students.

1. GİRİŞ

Bağlanma, belirli bireyler arasında kalıcı bir duygusal bağ olarak tanımlanmaktadır (Bartholomew, 1990, s.149). Bu bağlanma tanımı, bağlamanın yaşamın ilk yılında geliştirilen evrimsel bir süreç olduğunu ve bireyin yaşamı boyunca süren ilişkilerde davranış ve beklentilerin öğrenildiğini tartışan Bowlby'nin (1969, 1973, 1980) çalışmasıyla tutarlıdır. Bağlanma, çocukların dünyayı tanımak için ve orada güvenli ve rahat bir konumda olabilmek için bakım veren bireyi kaynak olarak kullandıkları bir mekanizma işlevi görmektedir (Ainsworth, 1979; Bowlby, 1980). Bebeklik döneminde anne-baba, dede, nine ve dadı gibi bakım veren kişiler bebek için birer bağlanma figürüdür. Ancak ergenlik ve yetişkinliğe geçiş sürecinde yakın arkadaşlar ya da duygusal bağ kurulan kişiler artık bu kişilerin yerine geçecek olan bağlanma figürleri haline gelirler. Dahası öğretmenler, terapistler, dini figürler destek ve rahatlamanın birer sembol kaynakları olarak ortaya çıkabilmektedir (Fraley & Davis, 1997; Hazan & Zeifman, 1999). Ainsworth ve diğerlerinin (1978) yaptığı çalışmada bakım veren kişi bebeğe tutarlı bir biçimde yanıt verip ihtiyaçlarını karşıladığında bebeğin güvenli bağlanma stili geliştirdiği tespit edilmiştir. Tam aksi yönde ise bakım veren kişi tutarsız bir biçimde bebeğe yanıt verdiğinde ya da kısıtlı bir biçimde ihtiyacını karşıladığında ise bebek güvenli olmayan bağlanma stillerinden olan kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma stillerini geliştirmektedir. Böylece bağlanma stillerinin sistematik beklenti, duygu ve davranış örnekleri ile ilişkili olduğu görülmektedir (Fraley & Shaver, 2000). Bu makale kapsamında bağlanma stillerinden Ainsworth ve diğerlerinin (1978) ortaya koyduğu üç boyutlu bağlanma stilleri ele alınmaktadır. Bu üç boyut güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma stillerini içermektedir. Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler diğer insanlara güvenme noktasında zorluk yaşamaz, duygusal olarak açıktır ve diğer bireylerden destek alma konusunda kendine güvenli hissederler. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler ise kendine yüksek düzeyde güvenirken bağlanma figürlerinden bir destek ya da korunma talep etmezler. Son olarak kaygılı-kararsız bağlanma stiline sahip bireyler sevilip sevilmediği noktasında belirsiz bir bakış açısına sahip olup kendi değerleri konusunda şüphecidirler ve bağlanma figürlerinden alacağı destek hakkında da kaygı duyarlar. Bu yüzden de bu bireyler daima partnerinin duygu ve davranışları ile ilgili ve tetikte, yüksek düzeyde bağımlı, titiz ve duygusal olarak değişkendirler (Shaver & Mikulincer, 2010). Sosyal medya insanların karşılıklı biçimde görüşmelerini teşvik ederek iletişim kurmalarını sağlayan web tabanlı bir teknoloji olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaplan ve Haenlein (2010) sosyal medyayı "kullanıcıların içerik geliştirmesine izin veren, Web 2.0'ın ideolojik ve teknolojik temelleri üzerine inşa edilmiş olan bir grup internet bazlı uygulamalar" olarak tanımlar (Kaplan ve Haenlein, 2010, s. 61). Bunların günümüzde Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat, YouTube, Blog siteleri, NewsFeed, Wiki, FourSquare, Google+, sosyal oyun platformları ve bunun gibi birçok uygulamaları içerdiği görülmektedir. Sosyal medya uygulamalarının bilinçli ve doğru yönde kullanımı bireylerin faydalı bilgiler edinmesini, duygu durumunu yükseltebilmesini, kendini güdülemesini ve hatta diğer bireyleri de olumlu yönde güdüleyebilmesini sağlayabilir (Carlsonvd., 2016). Ancak sosyal medyanın aşırı ve problemli kullanımı ise tam tersine bireyin kendisine, çevresine ve topluma zararları olabilmektedir (Tehranian, 1990). Sosyal medyanın aşırı ve problemli kullanımı bireylerde altı farklı belirti ile tespit edilebilmektedir. Bunlar, sosyal medyanın bireyin yaşamında bilişsel ve davranışsal olarak en önemli şey olarak yer alması (salience), sosyal medyanın bireyin duygu durumunu tutarlı ve belirgin bir biçimde değiştirmesi (mood modification), sosyal medya kullanımının gün geçtikçe artması (tolerance), sosyal medya kullanımını sonlandırma ya da bitirmek istendiğinde fizyolojik ve psikolojik belirtilerin ortaya çıkması (withdrawal), sosyal medya kullanımının kişilerarası ilişkilere, kişinin iş ya da eğitim hayatına, ruhsal yapısına zarar vermesi (conflict), ve son olarak belirli bir süre sosyal medya kullanımından kaçınıldıktan sonra tekrar belirtilerin nüksetmesi (relapse) gibi bağımlılık belirtileridir (Griffiths 1995; Kuss et al. 2014). Bireyin stres, yalnızlık veya depresyonunun hafifletilmesi için sosyal medya önemli bir mekanizma olarak görülmektedir, bu yüzden bu kişiler sosyal medya ile daha fazla vakit geçirir hale gelirler. Bu durum sonuç olarak birçok soruna yol açmakta ve bireyin zihinsel kapasitesini daha da kötüleştirmektedir (Xu ve Tan, 2012). Brown ve Bobkowski (2011), sosyal medya kullanımının gençlerde saldırganlık, kişilik bozukluğu, sağlıksız beslenme, erken cinsellik, tütün ve alkol kullanımı gibi zararlı davranışlara yol açabileceğini belirtmiştir. Ayrıca bazı çalışmalarda da sosyal medya bağımlılığının yaşam doyumunu düşürdüğü (Longstreet ve Brooks, 2017), sosyal medya yoksunluğu ile kaygı, depresyon ve stresin ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Elhai vd., 2018).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Alanyazın incelendiğinde ortaokul örnekleminde doğrudan bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma bulunmamıştır. Ancak

bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi araştırmış olan çalışmalar mevcuttur. Sorunlu internet kullanımı, hem endişeli olmakla (Assunção ve ark. 2017; Mazaheri Nejadfard ve Hosseinsabet 2017; Reiner ve ark. 2017; Savcı ve Aysan 2016; Shin ve ark. 2011) hem de kaçınan bağlanma stili ile ilişkilidir (Kozan ve ark. 2016; Odacı ve Çıkrıkçı 2014; Shin ve diğerleri 2011). Blackwell ve diğ. (2017) hem endişeli hem de çekingen bağlanmanın sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili olduğunu ve bu bağımlılığın sosyal medyada olan gelişmeleri kaçırma korkusunu (FOMO) içerdiğini bildirmiştir (Przybylski ve ark. 2013). Bu sonuçlar güvenli olmayan bağlanma tarzları ile internet bağımlılığı arasında bir ilişki olduğunu gösteren araştırmalarla uyumludur (Shin ve ark. 2011; Şenormancı ve ark. 2014; Monacis ve ark. 2017). Bu nedenle, kaçınan bağlanmanın bireylerin bağlanma anksiyetesi yüksek olduğu durumlarda sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili olduğu varsayılmaktadır. Bu tür bireyler, sosyal medyayı başkalarına bağlı hissetmek için kullanabilir, ancak aslında sosyal etkileşime giremezler (Blackwell ve ark. 2017).Yapılan çalışmalardan da görülebildiği gibi bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bu çalışma ile birlikte bu kavramlar hakkında derinleme bilgi sahibi olunması beklenmektedir. Ayrıca bu çalışmanın sosyal medya bağımlılıklarını anlama ve müdahale etmede bağlanma stillerinin rolü konusunda eğitimcilere farklı bir bakış açısı kazandıracağı da düşünülmektedir. Bu sebeple aşağıdaki hipotez ortaya konmuştur:

- Sosyal medya bağımlılığı, bağlanma stilleri ölçeğinin alt boyutları olan güvenli bağlanma ile negatif ve anlamlı; kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma stilleri ile pozitif ve anlamlı ilişkilidir.

YÖNTEM

Aratşırmanın Modeli

Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinde bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla, tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Büyüköztürk vd., 2016).

Çalışma Grubu

Çalışma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da yer alan bir ortaokulun 7 ve 8. sınıfında öğrenim gören 445 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin 190'ı kız, 255'i erkektir. 12-15 yaş arasında olan bu öğrencilerin yaş ortalaması 13.02 olarak tespit edilmiş, 38 öğrenci yaşlarını belirtmekten kaçınmışlardır. Katılımcıların seçiminde zaman, para ve işgücü bakımından oluşan sınırlılıklar sebebiyle örneklemin kolay erişilebilir ve uygulama gerçekleştirilebilir yapılardan seçilmesini sağlayan "uygun örnekleme" yöntemi belirlenmiştir (Büyüköztürk vd., 2016).

Veri Toplama Araçları

Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği: Erzen (2006) tarafından ölçek 3 alt boyuta sahip (Kaçınan Bağlanma, Güvenli Bağlanma, Kaygılı-Kararsız Bağlanma) 18 maddeden oluşmaktadır. Kesinlikle katılmıyorum ile kesinlikle katılıyorum seçenekleri arasında değişen 5'li likert tipi bir ölçektir. Bu seçeneklere verilen puan 1-5 aralığında değişmekte ve ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin madde toplam korelasyonu değerleri .49 ila .75 ve madde kalan analizleri ise .96 ila .98 arasında değişmektedir. Ölçeğin CronbachAlpha iç tutarlık katsayısı alt ölçeklerde Kaçınan Bağlanma Stili için .80, Güvenli Bağlanma Stili için .69 ve Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili için .71 olarak belirlenmiştir. Bu araştırma kapsamında yapılan analizde ölçeğin Alpha değeri açısından güvenirliği .91 olarak tespit edilmiştir.

Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formu (SMBÖ-KF): Ölçek van den Eijnden, Lemmens ve Valkenburg (2016) tarafından geliştirilmiş, Türkçeye Taş (2017) tarafından uyarlanmıştır. Ölçek, "evet" ve "hayır" seçenekleri bulunan 9 maddeli tek faktörlü bir yapıdan oluşmaktadır. Bu seçeneklere verilen puan 1 ve 0 değerlerinden oluşmakta ve ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçek maddeleri faktör yük değerlerinin .52 ile .66 arasında değiştiği görülmektedir. Doğrulayıcı faktör analizinde ölçeğin tek boyutlu yapısının iyi uyum verdiği görülmüştür ($x2/df=2.27$ RMSEA=.058, SRMR=.045, GFI=.96, AGFI=.93, CFI=.93, IFI=.93). Ölçeğin CronbachAlfa iç tutarlılık katsayısı .76'dır. Bu araştırma kapsamında yapılan analizde ölçeğin Alpha değeri açısından güvenirliği .81 olarak tespit edilmiştir.

Veri Analizi

Öğrencilerin bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile öncelikle verilerin dağılımı incelenmiş tüm verilerin dağılımının normallik sınırları içinde bulunmasından sonra (çarpıklık -.84 ile .70 aralığında, basıklık -.51 ile .36 aralığında) Pearson momentler çarpım korelasyonu ve çoklu regresyon analizi tercih edilmiştir. Veriler IBM SPSS 24 paket programı ile incelenmiş ve p<.05 ile p<.01 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

BULGULAR

Betimleyici İstatistikler ve Korelasyonlar

Tablo 1'de araştırmada kullanılan değişkenlere ait olan ortalama, standart sapma ve birbirleri ile olan ilişkiler gösterilmiştir.

Tablo 1. Değişkenlerle İlgili Betimsel İstatistik ve Korelasyon Tablosu

Faktör	1	2	3	4
1. Güvenli Bağlanma Stili	—			
2. Kaçınan Bağlanma Stili	-.36**	—		
3. Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili	-.25**	.47**	—	
4. Sosyal Medya Bağımlılığı	-.28**	.24**	.26**	—
Ortalama	19.38	13.88	14.58	2.83
Standart Sapma	4.24	5.47	4.72	2.62

**p<.01

Tablo 1'de de görüldüğü gibi bağlanma stilleri alt boyutlarında en yüksek ortalama güvenli bağlanma stilinde iken en düşük ortalama kaçınan bağlanma stilindedir. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ortalamaları ise düşük düzeyde kabul edilebilir.Yapılan korelasyon analizi sonucunda sosyal medya bağımlılığının; bağlanma stilleri alt boyutları olan güvenli bağlanma stili (r= -.28; p<.01) ile negatif yönlü, kaçınan bağlanma stili (r= .24; p<.01) ve kaygılı-kararsız bağlanma stili (r= .26; p<.01) ile pozitif yönlü anlamlı ilişkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin, üç boyutlu bağlanma stilleri alt boyutları ile düşük düzeyde anlamlı korelasyona sahip olduğu söylenebilir.

Çoklu Regresyon Analizi

Verilerin normallik varsayımı daha evvelden sağlandığı için çoklu regresyon analizi için gerekli olan aykırı değerler için Mahalanobis uzaklığı, varyans büyüme faktörü (VIF), durum indeks değeri (CI) varsayımları incelenmiştir. İlk olarak Mahalanobis uzaklığı kontrol edilmiş ve veri setinde aykırı tespit edilen üç değer çıkarılmıştır. Daha sonra çoklu bağlantı problemi için varyans büyüme faktörü (VIF) incelenmiş ve en büyük VIF değerinin 1.422 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca durum indeks değerleri (CI) ise 30'dan düşük bulunmuştur. Bu bulgulara göre de çoklu bağlantı probleminin olmadığı söylenebilir (Tabachnick & Fidell, 2012).Bu varsayımların sağlanmasının ardından çoklu regresyon analizine geçilmiştir. Regresyon analizi sosyal medya bağımlılığının bağımlı değişken, güvenli bağlanma stili, kaçınan bağlanma stili ve kaygılı-kararsız bağlanma stilinin bağımsız değişkenler olarak ele alındığı üç adımlı çoklu regresyon analizi olarak uygulanmıştır

Tablo 2. Üç Adımlı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart hata	β	t**	P	R	R^2
Adım 1							
Güvenli Bağlanma Stili	-.18	.029	-.29	-6.295	.000	.29	.08
Adım 2							
Güvenli Bağlanma Stili	-.14	.029	-.24	-5.156	.000	.35	.12
Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili	.11	.026	.20	4.425	.000		
Adım 3							
Güvenli Bağlanma Stili	-.13	.030	-.22	-4.431	.000	.36	.13
Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili	.09	.029	.17	3.316	.001		
Kaçınan Bağlanma Stili	.04	.026	.08	1.628	.104		

**p<.01

Tablo 2'de de görülebildiği üzere ilk olarak güvenli bağlanma boyutu analize girmiş ve sosyal medya bağımlılığını yordamada varyansın %8'ini açıklamakta olduğu görülmüştür. Kaygılı-kararsız bağlanma ikinci olarak analize girmiş ve ek olarak varyansın %4'ünü açıklamıştır. Üçüncü ve son olarak ise kaçınan bağlanma boyutu işleme girmiş ve varyansın %1'ini

açıklamıştır. Son modelde bağımsız değişkenler olan güvenli bağlanma (**β** = -.22, *p*<.01) ile kaygılı-kararsız bağlanma (**β** = .17, *p*<.01) stillerinin sosyal medya bağımlılığını anlamlı bir biçimde yordadığı, ancak kaçınan bağlanmanın sosyal medya bağımlılığı üzerindeki yordayıcı etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (**β** = .08, *p*>.05) tespit edilmiştir. Son olarak en güçlü yordayıcının ise güvenli bağlanma alt boyutu olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın amacı bağlanma stilleri ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda sosyal medya bağımlılığının; bağlanma stilleri ölçeğinin alt boyutları olan güvenli bağlanma ile negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı; kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma stilleri ile pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Son modelde bağımsız değişkenler olan güvenli bağlanma ile kaygılı-kararsız bağlanma stillerinin sosyal medya bağımlılığını anlamlı bir biçimde yordadığı, ancak kaçınan bağlanmanın sosyal medya bağımlılığı üzerindeki yordayıcı etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Son olarak en güçlü yordayıcının ise güvenli bağlanma alt boyutu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında araştırma hipotezinin doğrulandığı görülmektedir.Alanyazın taraması neticesinde bu çalışmanın bulgularını destekleyen bazı araştırmalar olduğu tespit edilmiştir. Kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma stillerinde, madde bağımlılığı ve madde ile ilişkili olmayan bağımlılık davranışları (sosyal medya bağımlılığı gibi) için daha yüksek bir risk mevcuttur (Valizadeh ve ark. 2017). Liu ve arkadaşlarının çalışması (2013), kaygılı-kararsız bağlanma ve yüksek SNS (sosyal medya kanalları) kullanımı arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir. Yapılan çalışmalar iletişim ve duygusal bağların kuvvetli olduğu ailelerde büyümenin güvenli bağlanma ve sağlıklı bir kişilik oluşturmada ana faktör olduğunu belirtmekte, bunun aksine, ailede duygusal bağların ve güvenin olmaması ise bağımlı davranış örüntülerine yol açmaktadır (Şenormancı ve ark. 2014; Estévez ve ark. 2017). Bu çalışmaların da ışık tuttuğu gibi bebeklik ve çocuklukta gelişen bağlanma stilleri bireyin ileride sahip olacağı bağımlılıklara, hatta daha özgül olarak sosyal medya bağımlılığına sebep olabileceğini çarpıcı biçimde göstermektedir. Bakım veren bireylerin daha bebek ile iletişiminin iyi olması, onun ihtiyaçlarına duyarlı olup zamanında

bunları karşılayabilmesi ve davranışlarında tutarlı olması bebeklerin dış dünyaya ve insanlara karşı daha güvenli ve tutarlı bir bakış açısına sahip olmasını sağlayabilecektir. Bunun sonucunda da sağlıklı bir yapıya sahip olan bebek ve çocuk ileriki yaşlarda ergenlik ve yetişkinlik zamanlarında da güvenlik, mutluluk, sevme-sevilme, saygınlık vb. ihtiyaçlarını sosyal medya ile yoğun bir şekilde meşgul olarak karşılama arayışına girmeyecektir. Ancak bakım veren bireylerin umursamaz, tutarsız, bebeğin ihtiyaçlarını karşılama noktasındaki zafiyetleri bebeklerde kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma stillerine yol açabileceği için bu bebeklerin ileride birçok bağımlılık geliştirebileceği, internet ve sosyal medyayı problemi ve aşırı kullanabileceği ön görülmektedir. Bu çalışmanın sınırlılıkları ile birlikte ileride yapılacak olan çalışmalara ışık tutmak adına bazı öneriler listelenmiştir. İlkin, bu çalışma genel bir ölçek olan sosyal medya bağımlılığı ölçeği ile gerçekleştirildiği için daha spesifik sonuçlar almak adına araştırmacılar elde etmek istediği bulguları kapsayan sosyal medya uygulamalarına dair ölçekleri (ör. İnstagram Kullanım Nedenleri Ölçeği, Facebook Bağımlılığı Ölçeği vb.) ayrı ayrı kullanabilirler. Bu çalışma yalnızca ortaokul öğrencileri ile gerçekleştirildiği için araştırmacılar farklı yaş grubu ve okullarda bu çalışmayı tekrarlayabilirler. Ayrıca aynı zamanda hem güvenli olmayan bağlanma stillerine sahip hem de sosyal medya bağımlılığı olan bireyler ile deneysel çalışmalar yapılıp sosyal medya bağımlılığının azalıp azalmadığı denetlenebilir.

KAYNAKÇA

Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. N. (1978). *Patterns of attachment: a psychological study of the strange situation*. Hillsdale, Lawlence Erlbaum Associates.

Ainsworth, M. (1979). Infant-mother attachment. *American Psychologist, 34*(10), 932-937. doi: 10.1037/0003-066X.34.10.932

Assunção, R., Costa, P., Tagliabue, S., & Matos, P. (2017). Problematic Facebook use in adolescents: Associations with parental attachment and alienation to peers. *Journal of Child and Family Studies, 26*(11), 2990–2998.

Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships, 7*, 147-178.

Blackwell, D., Leaman, C., Tramposch, R., & Osborne, M. (2017). Extraversion, neuroticism, attachment style and fear of missing out as predictors of social media use and addiction. *Personality and Individual Differences, 116*, 69–72.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss. Vol. 1. Attachment*. New York, NY: Basic Books.

Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss. Vol. 2. Separation.* New York, NY: Basic Books.

Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. London: Tavistock.

Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss. Vol. 3. Loss, sadness, and depression.* New York, NY: Basic Books.

Brown, J. D. and Bobkowski, P. S. (2011), Older and Newer Media: Patterns of Use and Effects on Adolescents' Health and Well-Being. *Journal of Research on Adolescence, 21*, 95-113. doi:10.1111/j.1532-7795.2010.00717.x

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
Carlson, J. R., Zivnuska, S., Carlson, D. S., Harris, R., & Harris, K. J. (2016). Social media use in the workplace: A study of dual effects. *Journal of Organizational and End User Computing*, *28*(1), 15–28. doi:10.4018/JOEUC.2016010102
Elhai, J. D., Hall, B., & Erwin, M. (2018). Emotion regulation's relationships with depression, anxiety and stress due to imagined smartphone and social media loss. *Psychiatry Research, 261*, 28-34
Erzen, E. (2016). Three dimensional attachment style scale. *Inonu University Journal of the Faculty of Education, 17*(3), 01-21. doi: 10.17679/iuefd.17323631
Estévez, A., Jáuregui, P., Sánchez-Marcos, I., López-González, H., & Griffiths, M. (2017). Attachment and emotion regulation in substance addictions and behavioral addictions. *Journal of Behavioral Addictions, 6*(4), 534–544.
Fraley, R., & Davis, K.E. (1997). Attachment formation and transfer in young adults' close friendships and romantic relationships. *Personal Relationships, 4*(2), 131-144. doi: 10.1111/j.1475-6811.1997.tb00135.x.
Fraley, R., & Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review Of General Psychology*, *4*(2), 132-154. doi:10.1037/1089-2680.4.2.132.
Griffiths, M. (1995). Technological Addictions. *Clinical Psychology Forum 76*, 14–19.
Kaplan, A.M. and Haenlein, M. (2010) Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media. Business Horizons, 53, 59-68. http://dx.doi.org/10.1016/j.bushor.2009.09.003
Kozan, H., Kesici, S., Buyukbayraktar, C., & Yalcin, S. (2016). Prediction of problematic internet use by attachment in university students. *Journal of Education and Training Studies, 5*(1), 79–83.
Kuss, D., M. Griffiths, L. Karila, and J. Billieux. (2014). Internet Addiction: A Systematic Review of Epidemiological Research for the Last Decade. *Current Pharmaceutical Design, 20* (25), 4026–4052.
Longstreet, P. and Brooks, S. (2017). Life satisfaction: A key to managing internet & social media addiction. Technology in Society(50), 73-77.
Mazaheri Nejadfard, G., & Hosseinsabet, F. (2017). Predicting internet addiction based on sensation seeking: Mediation effect of attachment styles. *Practice in Clinical Psychology, 5*(3), 195–202.
Monacis, L., De Palo, V., Griffiths, M. D., & Sinatra, M. (2017b). Social networking addiction, attachment style, and validation of the Italian version of the Bergen Social Media Addiction Scale. *Journal of Behavioral Addictions, 6*(2), 178–186.
Odacı, H., & Çıkrıkçı, Ö. (2014). Problematic internet use in terms of gender, attachment styles and subjective well-being in university students. *Computers in Human Behavior, 32*, 61–66.
Przybylski, A., Murayama, K., DeHaan, C., & Gladwell, V. (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior, 29*(4), 1841–1848.
Savcı, M., & Aysan, F. (2016). The role of attachment styles, peer relations, and affections in predicting Internet addiction. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 3*(3), 401–432.
Shaver, P. R., & Mikulincer, M. (2010). New directions in attachment theory and research. *Journal of Social and Personal Relationships, 27*(2), 163-172.
Shin, S., Kim, N., & Jang, E. (2011). Comparison of problematic internet and alcohol use and attachment styles among industrial workers in Korea. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking, 14*(11), 665–672.
Şenormancı, Ö., Şenormancı, G., Güçlü, O., & Konkan, R. (2014). Attachment and family functioning in patients with internet addiction. *General Hospital Psychiatry, 36*(2), 203–207.
Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2012) Using Multivariate Statistics. 6h Edition, Person Education, Boston.
Taş, İ. (2017). The Social Media Addiction Scale (SF) for Adolescents: A Study of Validity and Reliability. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying, 4* (1), 27-40. Retrieved from

http://dergipark.gov.tr/ojtac/issue/30133/300029
Tehranian, M. (1990). *Technologies of power: Information machines and democratic prospects*. New York, NY: Ablex Publishing.
Xu, H., Tan, B.C.Y. (2012). Why do I keep checking facebook: Effects of message characteristics on the formation of social network services addiction. *Thirty Third International Conference on Information Systems*,1-12,Orlando.Retrieved http://aisel.aisnet.org/cgi/viewcontent.cgi?article=1216&context=icis2012
Valizadeh, M., Motazedian, S., Kuchi, M., & Alipoor, R. (2017). Investigating the relationship between attachment styles and addiction severity. *Bali Medical Journal*, *6*(2), 308–313.
Van den Eijnden, R. J. J. M., Lemmens, J. S., & Valkenburg, P. M. (2016). The Social Media Disorder Scale. *Computers in Human Behavior, 61,* 478-487. http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.038

TURUNCU EKONOMİ GÖSTERGELERİ ÇERÇEVESİNDE BRICS ÜLKELERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Arş. Gör. Mustafa Necati ÇOBAN
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat, Tokat.

ÖZET

Turuncu ekonomi, ülkelerin yaratıcı iktisadi faaliyetlerini niteleyen ve son yıllarda ülkelerce ağırlık verilen önemli bir kavram olarak ifade edilmektedir. Küreselleşen dünyada bilim ve teknolojinin de günden güne gelişmesi, katma değer yaratan faaliyetlerin önemini artırmaktadır. Turuncu ekonomi, fikri mülkiyet odaklı olmakla beraber yüksek katma değer yaratan faaliyetleri konu almaktadır. Diğer bir deyişle fikri mülkiyet kapsamında ortaya konulmuş mal ve hizmet üreten tüm sektörler turuncu ekonominin kapsama alanına girmektedir. Sinema, sahne sanatları, yayıncılık, tasarım, müzik, kitap, moda, mimarlık, el sanatları ve bilgisayar oyunları gibi sektörlerin temeli fikri mülkiyete dayanmakta ve bu sektörler yaratıcı ekonomi çerçevesinde değerlendirilmektedir. Gelişmiş ülkeler incelendiğinde yaratıcı sektörlerin bu ekonomiler içerisindeki payının oldukça yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Turuncu ekonomi içerisinde yaratıcı sektörlerin tesis edilmesi ve bu yaratıcı sektörlerin verimliliğinin artırılması, diğer ülkelerle rekabet edebilme açısından önem arz etmektedir. Yeni markalar oluşturmak ve bu markaların yüksek katma değer yaratması, ülkelerin kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasılalarının artmasını sağlayabilmektedir. Yaratıcı ürünlerin yine diğer ülkelere ihraç edilmesi ülkelere önemli oranda döviz girdisi getirebilmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkeler, orta gelir tuzağına düşmemek ve gelişmiş ülke statüsüne erişebilmek için turuncu ekonomi çerçevesinde yaratıcı iktisadi faaliyetlere önem vermelidir. Çalışma kapsamında Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'dan oluşan BRICS ülkeleri, turuncu ekonomi göstergeleri çerçevesinde incelenecektir. Bu ülkelere dair patent, marka ve endüstriyel tasarım başvuru sayıları ele alınarak bu göstergeler çerçevesinde BRICS ülkeleri kendi aralarında karşılaştırılmış ve değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Yine bu ülkelerdeki fikri mülkiyet haklarının korunaklılığı Uluslar arası Mülkiyet Hakları Endeksi verileri çerçevesinde analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında 2008-2017 yılları arası dönem incelenmiştir. Çalışmayla beraber turuncu ekonominin belirleyicileri çerçevesinde BRICS ülkelerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turuncu ekonomi, BRICS Ülkeleri, entelektüel mülkiyet, patent, marka.

INVESTIGATION OF BRICS COUNTRIES WITHIN THE FRAMEWORK OF ORANGE ECONOMY INDICATORS

ABSTRACT

Orange economy has been expressed as an important concept which characterizes the creative economic activities of the countries and has been emphasized by countries in recent years. The development of science and technology in the globalizing world day by day increases the importance of activities that create added value. The orange economy is focused on intellectual property and high value added activities. In other words, all sectors producing goods and services put forward within the scope of intellectual property are covered by the orange economy. The basis of sectors such as cinema, performing arts, publishing, design, music, books, fashion, architecture, crafts and computer games is based on intellectual property and these sectors are evaluated within the framework of creative economy. The basis of sectors such as cinema, performing arts, publishing, design, music, books, fashion, architecture, crafts and computer games is based on intellectual property and these sectors are evaluated within the framework of creative economy. Establishing creative sectors in the orange economy and increasing the productivity of these creative sectors are important in terms of competing with other countries. Creating new brands and creating high added value of these brands can increase the gross domestic product per capita of countries. Exporting creative products to other countries can bring significant foreign exchange inflow to countries. Especially developing countries should give importance to creative economic activities within the framework of orange economy in order to avoid the middle income trap and reach the status of developed countries Within the scope of the study, BRICS countries consisting of Brazil, Russia, India, China and South Africa will be examined within the framework of orange economy indicators. The number of patent, trademark and industrial design applications related to these countries has been handled and BRICS countries have been compared and evaluated within the framework of these indicators. Again, the protection of intellectual property rights in these countries was analyzed within the framework of the International Property Rights Index data. Within the scope of the study, the period between 2008-2017 was examined. The aim of this study is to examine BRICS countries within the framework of determinants of orange economy.

Keywords: Orange economy, BRICS Countries, intellectual property, patent, brand.

1. GİRİŞ

Katma değer yaratan iktisadi faaliyetleri konu edinen yaratıcı, diğer bir deyişle turuncu ekonomi, son yıllarda gündeme gelen ve ülkelerin özellikle üzerinde durduğu bir kavram olarak nitelendirilmektedir. Katma değer sağlayan iktisadi faaliyetler, ülkelerin daha hızlı büyüyebilmesine, kalkınmasına olanak sağlayabilmekte ve aynı zamanda beşeri sermayenin de geliştirilebilmesine olanak sağlayabilmektedir. Günümüzün bilgi çağı olması, yaratıcılık tabanlı girişimlerin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Yeni ve yaratıcı fikirler her zaman ilgi çekmekte ve bu fikirlerin girişimlere dönüştürülmesi önem arz etmektedir. Yaratıcılık ve yenilikçilik içeren girişimler desteklenmeli ve bu konuda yöneticiler gerekli teşvikleri sağlamalıdır. Toplum içerisinde var olan yetenekli sınıfın çaba ve gayretleri dikkate alınmalıdır. Yaratıcı düşünce, türevlerinden farklıdır. Sıradan değil, olağandışıdır. Dünden bugüne dek ortaya konan icatlara, buluşlara bakıldığında tüm bu unsurların yaratıcı bir düşünce sonucu ortaya çıktığı görülmektedir. Yaratıcı düşünce, entelektüel bir sermaye ögesidir. Entelektüel sermaye, bir ekonomi için oldukça önemlidir. Özellikle 21. Yüzyıl'da yaratıcılığın, yenilikçiliğin, aklın, yeteneklerin ve entelektüel sermayenin getirilerinin öneminin daha çok idrak edilmesiyle beraber literatüre yaratıcı ekonomi ve turuncu ekonomi gibi kavramların dahil olduğu gözlemlenmektedir. Bunlardan ilk olarak ortaya konulan yaratıcı ekonomi kavramı ekonomik gelişme ve kalkınmaya aracılık eden önemli bir kavram olmakla beraber yenilik ve yaratıcılık tabanlı faaliyetleri desteklemektedir. Yaratıcı düşünce bu çerçevede önemli olmakla beraber yaratıcı fikirler sonucu ortaya çıkan yaratıcı endüstriler yaratıcı ekonominin özünü teşkil etmektedir (Esen ve Atay, 2017). Yaratıcı ekonomi kavramına benzer olarak turuncu ekonomi kavramı ise ilk olarak 2013 yılında Duque ve Buitrago Restrepo tarafından ortaya atılmıştır. Esasen her iki kavram da aynı şeyleri betimlese de yeni ve yaratıcı fikirler, fikri mülkiyet, entelektüel sermaye, yaratıcı düşünce, kültür ekonomisi, yetenek ve beceri, yaratıcı endüstri gibi kavramların tamamı Duque ve Restrepo tarafından turuncu ekonomi olarak tanımlanmıştır. Çalışma kapsamında ilk olarak turuncu ekonomi kavramsal olarak incelenecek, daha sonra ise turuncu ekonomi göstergeleri çerçevesinde BRICS ülkeleri araştırılacaktır. Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika ülkelerinin patent, marka, endüstriyel tasarım, faydalı model gibi turuncu ekonomi göstergeleri çerçevesinde değerlendirmesi gerçekleştirilecektir. Yine buna ek olarak bu ülkelerdeki fikri mülkiyet haklarının ve patentlerin

korunaklılığı incelenecektir. Çalışmada BRICS ülkelerinin turuncu ekonomik faaliyetlerine yönelik birikimlerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

2. KAVRAMSAL OLARAK TURUNCU EKONOMİ

Turuncu ekonominin tanımı yapılmak istendiğinde turuncu ekonomi üzerinde evrensel olarak uzlaşılan bir tanım olmadığı gözlemlenmektedir. Fakat genel itibariyle turuncu ekonomi; yaratıcılık, fikri mülkiyet ve kültür ekonomisi gibi kavramların bileşiminden oluşmaktadır (Buitrago Restrepo ve Duque, 2013). Yaratıcılığın temelini yaratıcı düşünce oluşturmaktadır. Yaratıcı düşünce önemli bir yetenek göstergesi olmakla beraber entelektüel sermaye biriminin özünü teşkil etmektedir. Yaratıcı düşünce neticesinde yaratıcı ürünler ortaya çıkabilmektedir. Ve tüm bunlarla beraber yaratıcı endüstriler oluşabilmekte ve böylelikle yaratıcı ekonominin unsurları ifade edilebilmektedir. Yaratıcı ürünleri ortaya koyabilen güruh yaratıcı sınıf olarak nitelendirilmekle beraber bu sınıf ekonomiye önemli katkı sağlayabilmektedir. Bilgi çağı olarak nitelendirilen günümüzde katma değer sağlayan mal veya hizmetlerin üretimi veya bunların geliştirilmesi ülke ekonomilerine oldukça katkı sağlamakta ve bu ülkelerin gelişmiş ülke statüsüne erişmelerine aracılık etmektedir. Girdisi kültürel emek ve yaratıcılık olan, çıktısı ise fikri mülkiyet hakları ile korunan eserler, mal ve hizmetler, ürünler, etkinlikler olan; aynı zamanda tüm bunların tüketiciye ulaşmasını sağlayan endüstrilerin bütünü kültür ekonomisi olarak nitelendirilmektedir. Kültürün ekonomik bir faaliyet olarak görülmesinin kültürün değerini düşüreceğine dair yanlış bir izlenim bulunmaktadır. Bilakis kültürün iletişim ve etki alanı kültür ekonomisi ile yayılmaktadır. Bir ülkenin yerli kazanımları ancak kültür ekonomisi kavramı ile beraber küresel bir nitelik kazanabilmektedir. (Erataş, Alptekin ve Uysal, 2013). Fikirsel bir çaba veya çalışmanın sonuçları üzerinde tüm kullanım haklarının mülkiyetine fikri mülkiyet denilmekle beraber bunlardan doğan hakların devlet mekanizması tarafından korunması fikri mülkiyet haklarının konusunu içermektedir. Edebi, sanatsal veya bilimsel fikirler ve eserler, buluşlar, markalar, insan emeği doğrultusunda ortaya çıkan ürünler, fikri mülkiyet faaliyetlerinden doğan tüm haklar fikri mülkiyet hakları çerçevesinde değerlendirilmektedir. Fikri mülkiyetin yanısıra endüstriyel ürünlere yönelik mülkiyeti ifade eden sınai mülkiyet kavramı ise patent ve faydalı model gibi kavramların yanı sıra endüstriyel tasarımların korunmasına yönelik kanunları kapsamaktadır (Soyak, 2005).

2.1. Turuncu Ekonomi Tanımları

Turuncu ekonomi hakkında ortaya konulan tanımlara bakıldığında üzerinde evrensel olarak uzlaşılan bir tanım bulunmadığı görülmekle beraber ortaya konulan tanımların hepsinin fikri mülkiyet hakları, yaratıcılık ve kültür ekonomisi çerçevesinde ifade edildiği gözlemlenmektedir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü tarafından ortaya konulan tanıma göre turuncu ekonomi, kültürel ve yaratıcı endüstriler tarafından ortaya konulan içeriklerin üretilmesini ve ticarileştirilmesini konu edinmektedir. Yine bunun dışında turuncu ekonomi kültürel ve sanatsal üretimin yanı sıra mimarlık ve reklamcılık gibi alanları da kapsamaktadır (UNESCO, 2013). Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'na göre ise yaratıcı endüstriler yaratıcı ekonominin çekirdeğini oluşturmaktadır. Turuncu ekonomi, yaratıcılık ve entelektüel sermayenin ana girdi olarak kullanıldığı mal ve hizmetlerin üretim döngüsü olarak nitelendirilmektedir (UNCTAD, 2010). Telif hakkı tabanlı endüstriler ve telif hakkı ile korunan ürünün ortaya koyulması, üretilmesi, temsili, sergilenmesi, dağıtılması veya perakende satışıyla alakalı tüm eylemler turuncu ekonomi kapsamında değerlendirilmektedir (WIPO, 2003). Dijital Kültür, Medya ve Spor Dairesi'ne göre yaratıcı endüstriler; yaratıcılığa, bireysel yeteneğe ve beceriye dayanan faaliyetlerdir. Bu faaliyetler fikri mülkiyetin de kullanılmasıyla istihdam yaratma olanağına sahiplerdir (DCMS, 2010). Latin Amerika Ülkeleri Ekonomik Komisyonu'na göre turuncu ekonomi; yayıncılık, film, TV, radyo, fonografi, mobil içerik, görsel veya işitsel prodüksiyonlar, web içerikleri, bilgisayar oyunları gibi içerikleri ortaya koyan endüstrilerden oluşmaktadır. Tüm bu içerikler turuncu ekonomi ürünü olarak nitelendirilmektedir. (ECLAC, 2011). Uluslararası kuruluşlarca ortaya konulan turuncu ekonomi veya yaratıcı ekonomi tanımlarına bakıldığında hepsinin esasen aynı kavramları ifade ettiği gözlemlenmektedir. Turuncu ekonomi 'birbirine bağlı fikirlerin kültürel mal ve hizmetlere dönüştürülmesini sağlayan faaliyetler kümesi' olarak kısa bir biçimde tanımlanabilir (Buitrago Restrepo ve Duque, 2013).

2.2. Turuncu Ekonomi Göstergeleri

Turuncu ekonomi çerçevesinde genel bir ifadeyle patentler, markalar, faydalı model, endüstriyel tasarım gibi kavramlar önem arz etmektedir. Yine bunların dışında ülkelerdeki fikri mülkiyet haklarının korunaklılığını ifade eden ve birtakım kuruluşlarca ortaya konulan endeks değerleri de önem arz etmektedir. Kar marjlarının artmasıyla beraber artan taklitçilik, fikri

mülkiyet haklarının korunmasına yönelik bir dezavantaj oluşturmuştur. Üreticiler, taklitçiliğe yönelik önlemlerin alınmasına yönelik girişimler ortaya koymuş ve neticesinde yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Patent kanunları olarak bilinen bu yasal düzenlemeler; fikirlerin tanınması, yenilik faaliyetlerinin teşvik edilmesi, buluş sahibinin ödüllendirilmesi ve teknik bilginin yaygınlaşmaya başlaması sonucu ortaya çıkmıştır (Işık, 2014). Ülkelerin gelişebilmesinde sahip oldukları markalar önemli bir yere sahiptir. Markalar da patentler gibi nihai ürünler üreten yaratıcı sektörler kapsamında değerlendirilmektedir. Markalar fikri bir mülkiyet hakkı ortaya çıkarmaktadır. Küreselleşen ekonomide markalar ülkelerin daha hızlı büyüyebilmelerinde önemli bir işleve sahiptir (Howkins, 2001). İngilizce'de 'utility model' olarak ifade edilen faydalı model, patent korumasını tamamlar nitelikte tedarik edilen bir hak olarak nitelendirilmektedir. Patentin alınabilmesi için ulaşılması gerekli olan buluş basamağına ulaşılamazsa burada faydalı model hakkı devreye girmektedir. Özetle ortaya konulan buluşun patent hakkı alabilmek için gerekli olan buluş basamağını aşamadığı durumlarda patent gibi koruma sağlayan faydalı model hakkı devreye girmektedir (Suluk, 2002). Endüstriyel tasarım, sınai alanda ortaya konulan buluşları betimleyen bir kavram olarak ifade edilmektedir. Bu kapsamda ortaya konan faydalı buluşlara dair hakların korunması ve bunların kullanımı yine bu konu çerçevesinde incelenmektedir.

3. TURUNCU EKONOMİ GÖSTERGELERİ ÇERÇESİNDE BRICS ÜLKELERİNİN İNCELENMESİ

Yaratıcı fikirlerin yaratıcı sektörler oluşturması ve bu yaratıcı sektörlerde ortaya konulan yaratıcı ürünler ülkelerin gelişebilmesi kapsamında önem arz etmektedir. Fikri mülkiyete gereken önemi gösteren ve bu hakları ciddi yasal düzenlemelerle koruyan ve böylelikle taklitçiliğe karşı önlem alan ülkeler turuncu ekonomi kapsamında ilerleme sağlamış ülkeler olarak değerlendirilmektedir. Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika gibi ülkelerden oluşan BRICS ülkeleri, çalışmada belirtilen amaç doğrultusunda turuncu ekonomi göstergeleri çerçevesinde incelenecektir. BRICS ülkelerinin yıllara göre patent başvuruları (yerleşikler), yıllara göre patent tescilleri (yerleşikler), yıllara göre toplam patent sayıları, yıllara göre faydalı model başvuruları (yerleşikler), yıllara göre marka başvuruları (yerleşikler), yıllara göre marka tescil sayıları (yerleşikler), yıllara göre toplam marka sayıları, yıllara göre endüstriyel tasarım başvuruları (yerleşikler), yıllara göre endüstriyel tasarım tescil sayıları (yerleşikler) ve yıllara

göre toplam endüstriyel tasarım sayıları ifade edilecektir. BRICS ülkelerine ait faydalı model tescil ve toplam faydalı model sayılarına dair istatistiklere erişilemediği için sadece faydalı model başvurusuna dair istatistikler ortaya konulacaktır. Çalışmada kullanılan veriler 2008-2017 yılları arasını kapsamakta olup veriler WIPO'dan elde edilmiştir. Tüm bunların dışında BRICS ülkelerindeki fikri mülkiyet haklarının korunaklılığı endeksi ve patent korunaklılığı endeks değerleri; Property Rights Alliance tarafından yıllık olarak yayınlanan Uluslararası Mülkiyet Hakları Endeksi'nin alt endekslerinden elde edilmiştir.

3.1. Yıllara Göre Patent Başvuruları, Tescilleri Ve Toplam Patent Sayıları

Bir buluşun kullanım hakkını ifade eden ve aynı zamanda fikri mülkiyetin koruma hakkını ifade eden patentler, önemli bir mülkiyet hakkı göstergesi olmakla beraber aynı zamanda önemli bir turuncu ekonomi göstergesi olarak ifade edilmektedir. Tablo 1'de ilk olarak BRICS ülkelerindeki yerleşiklerin 2008-2017 yılları arası patent başvuru sayıları yer almaktadır. Tabloya bakıldığında Çin'in patent başvuru sayılarının belirtilen yıllar arası sürekli artış halinde olduğu gözlemlenmektedir. Brezilya'nın 2017 yılı patent başvuru sayısının 2008 yılına göre fazla olduğu görülmekle beraber Rusya'nın ise 2017 yılı patent başvuru sayısının 2008 yılına göre düşük olduğu görülmektedir. Hindistan'ın 2008-2017 yılları arası patent başvuru sayılarının genel olarak sürekli artış trendi içerisinde olduğu gözlemlenmekle beraber yalnızca 2011 yılında bir önceki yıla göre patent başvuru sayısının azaldığı görülmektedir. Güney Afrika'nın patent başvuru sayıları incelendiğinde ise 2017 yılında gerçekleşen patent başvuru sayısının 2008 yılına göre az olduğu görülmektedir. Güney Afrika'da en yüksek sayıda patent başvurusunun gerçekleştiği yıl 2015 yılı olmuştur.

Tablo 1: Yıllara Göre Patent Başvuruları (Yerleşikler)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	4280	4271	4228	4695	4798	4959	4659	4641	5200	5480
Rusya	27936	25824	29022	26879	29174	29120	24370	29567	27136	23115
Hindistan	6425	7262	8853	8841	9553	10669	12040	12579	13199	14961
Çin	194579	229096	293066	415829	535313	704936	801135	968252	1204981	1245709
G. Afrika	860	822	821	656	608	638	802	889	704	728

Kaynak: WIPO

Tablo 2'de ise BRICS ülkelerindeki yerleşiklerin yıllara göre patent tescil sayıları yer almaktadır. Çin'in genel olarak 2008-2017 yılları arası patent tescil sayılarında artış yaşandığı gözlemlenmekle beraber yalnızca 2013 yılında bir önceki yıla göre düşüş gözlemlenmiştir. Brezilya'da 2017 yılındaki patent tescil sayısı 2008 yılına göre fazladır. Rusya, Hindistan ve Güney Afrika ülkelerinde 2008 yılından 2017 yılına doğru patent tescil sayılarında genel olarak bir düşüş gözlemlenmiştir. 2008 yılından 2013 yılına kadar patent tescil sayılarında düşüş gözlemlenen Hindistan'ın daha sonra 2017 yılına kadar patent tescil sayılarında sürekli artış gözlemlenmiştir.

Tablo 2: Yıllara Göre Patent Tescil Sayıları (Yerleşikler)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	234	341	314	380	368	385	374	460	533	714
Rusya	22421	26438	21783	20475	22637	21520	23305	22753	21292	21370
Hindistan	2541	1725	1208	776	722	594	720	822	1115	1712
Çin	46590	65391	79767	112347	143808	143535	162680	263436	302136	326970
G. Afrika	863	833	822	567	685	474	445	453	403	595

Kaynak: WIPO

Tablo 3: Yıllara Göre Patent Sayıları (Toplam)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	5521	5420	5735	6359	6603	6848	6712	6570	7215	7505
Rusya	31095	28859	32837	31464	34379	34067	28512	33798	31817	27782
Hindistan	11546	11939	14869	15896	18202	20908	22445	23990	25837	27985
Çin	204268	241434	308326	436170	561408	734096	837817	1010615	1257409	1306019
G. Afrika	2099	1964	1996	1763	1688	2211	2317	2077	2011	2178

Kaynak: WIPO

3.2. Yıllara Göre Marka Başvuruları, Tescilleri ve Toplam Marka Sayıları

Küresel ticaret faaliyetlerinde önemli bir rekabet unsuru olarak markalar, ülkelere iktisadi olarak önemli bir avantaj sağlamaktadır. Yaratıcı endüstrilerin sonucu olarak ortaya çıkan markalar, küreselleşme ile beraber ülkelere önemli miktarda döviz girdisi sağlayabilmektedir.

Tablo 4'te Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika gibi ülkelerin yıllara göre marka başvuru sayıları yer almaktadır. Güney Afrika dışındaki BRICS ülkelerindeki yerleşiklerin 2008-2017 yılları arası marka başvuru sayılarında genel olarak bir artış gözlemlendiği görülmektedir. Güney Afrika'da ise 2008 yılındaki marka başvuru sayısı 16092 iken 2017 yılında bu sayı 16027 olarak gerçekleşmiştir. Rusya'da sadece 2011 yılında marka başvuru sayısı bir önceki yıla göre azalmışken bunun dışında hep artış trendi içerisinde olmuştur. Çin'de ise 2008-2017 yılları arası marka başvuru sayısı sürekli olarak artış göstermiştir.

Tablo 4: Yıllara Göre Marka Başvuru Sayıları (Yerleşikler)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	99570	94361	104168	122671	120530	132330	127925	130720	137878	159192
Rusya	112706	130137	151735	148200	159564	168284	178024	161696	193213	233430
Hindistan	119371	134403	172120	176386	176044	183172	200144	250586	264662	242483
Çin	590590	741811	973588	1273901	1502680	1733457	2140067	2699251	3526953	5539086
G. Afrika	16092	16134	18040	19522	20499	20871	20475	21543	22734	16027

Kaynak: WIPO

Tablo 5'te BRICS ülkelerinin yıllara göre marka tescil sayıları yer almaktadır. Çin'in marka tescil sayılarında 2010-2013 yılları düşüş yaşanmış fakat 2013'ten 2017'ye kadar marka tescil sayıları sürekli olarak artış göstermiştir. Rusya, Brezilya ve Hindistan gibi ülkelerin marka tescil sayıları genel olarak artış göstermiştir. Fakat Güney Afrika'nın verilerine bakıldığında 2008 yılında 14062 olan marka tescil sayısının 2017 yılı itibariyle düşerek 8549 olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 5: Yıllara Göre Marka Tescil Sayıları (Yerleşikler)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	43774	50778	52568	45844	41670	27714	61236	68280	71303	90859
Rusya	62388	66390	64334	51018	60700	58466	63257	66771	91676	98190
Hindistan	-	-	58117	122440	48014	52117	45720	53520	158415	287139
Çin	342558	737308	1211516	926424	920083	909625	1242956	2077113	2119145	2656147
G. Afrika	14062	10956	34458	17728	16507	14923	17019	14547	6139	8549

Kaynak: WIPO

(* Hindistan'ın 2008 ve 2009 yıllarına dair verilerine ulaşılamamıştır.)

Tablo 6 incelendiğinde BRICS ülkelerine dair toplam marka sayıları yer almaktadır. Çin'in 2008-2017 yılları arası verileri analiz edildiğinde marka tescil sayılarının sürekli olarak arttığı gözlemlenmektedir. Yine diğer ülkelerin de 2017 yılı verilerinin 2008 yılı verilerinden yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Hindistan'da marka tescil sayıları 2008-2016 yılları arası incelendiğinde sürekli olarak bir artış trendinin bulunduğu görülmektedir. Fakat 2016 yılında 294526 olan toplam marka sayısının 2017 yılında 271972 'ye düştüğü gözlemlenmektedir.

Tablo 6: Yıllara Göre Marka Sayıları (Toplam)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	123457	111297	122662	141081	140356	155897	150677	152225	155168	178367
Rusya	177536	166140	196876	221773	229361	261901	242982	210894	249796	314811
Hindistan	142590	153938	190326	194796	197877	204987	237244	283346	294526	271972
Çin	673522	838071	1113120	1445916	1694024	1940908	2422084	3100312	4193624	6381512
G. Afrika	26357	28948	28295	29939	32954	35212	32421	37974	36065	30094

Kaynak: WIPO

Özellikle Çin 2008'den 2016 yılına dek sürekli artışgöstermiş fakat 2016 yılında 61949 olan endüstriyel tasarım başvuru sayısı 2017 yılında 610817 olmuştur.

Tablo 7: Yıllara Göre Endüstriyel Tasarım Başvuru Sayıları (Yerleşikler)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	3929	3760	4134	4364	3746	3818	3693	3289	3400	3532
Rusya	4468	2933	2880	2887	3638	2650	3183	2616	2912	3789
Hindistan	4308	4267	4416	5156	5100	5182	6168	6829	6753	7534
Çin	298620	339654	409124	507538	642401	644398	548428	551481	631949	610817
G. Afrika	915	1017	-	853	1014	950	772	723	1087	1012

Kaynak: WIPO

(*G.Afrika'nın 2010 yılı verisine ulaşılamamıştır.)

Tablo 8'e bakıldığında BRICS ülkelerinin endüstriyel tasarım tescil sayıları yer almaktadır. Hindistan ve Çin'in 2008 yılından 2017 yılına dek endüstriyel tasarım tescil sayılarında artış söz konusu iken geri kalan ülkelerde ele alınan yıllar itibariyle genel olarak düşüş gözlemlenmektedir.

Tablo 8: Yıllara Göre Endüstriyel Tasarım Tescil Sayıları (Yerleşikler)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	3463	2952	3724	3348	2415	1487	2080	1402	3446	3134
Rusya	4171	4022	3179	3002	2534	2355	2350	3405	2340	2635
Hindistan	2985	3552	3562	3971	3959	4156	4179	4801	4901	6622
Çin	130647	234282	318597	366428	452629	398670	346751	464807	429710	426442
G. Afrika	907	956	-	547	490	572	343	371	411	686

Kaynak: WIPO

(*Güney Afrika'nın 2010 yılına ait verisine ulaşılamamıştır.)

Tablo 9 incelendiğinde ele alınan ülkelerdeki toplam endüstriyel tasarım sayıları görülmektedir. Brezilya dışındaki tüm ülkelerde 2017 yılındaki endüstriyel tasarım sayısının 2008 yılındaki tasarım sayısından yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Özellikle Çin ele alınan yıllar kapsamında önemli bir yükseliş trendi gerçekleştirmiş olup sadece 2014 yılında bir önceki yıla göre düşüş yaşamıştır.

Tablo 9: Yıllara Göre Endüstriyel Tasarım Sayıları (Toplam)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	9621	9401	7139	11723	10517	9176	9895	9463	8735	7235
Rusya	5535	4043	4107	5968	5980	6580	6890	5427	5564	6398
Hindistan	5478	4886	6738	8179	7137	7005	8021	9257	7882	10253
Çin	328075	369593	448121	563532	717863	761027	673538	729551	791338	857753
G. Afrika	2406	1871	-	1921	3316	3135	2539	2126	3100	3721

Kaynak: **WIPO**

(*Güney Afrika'nın 2010 yılına ait verisine ulaşılamamıştır.)

3.4. Yıllara Göre Faydalı Model Başvuruları

Faydalı model; patent gibi ürünün kullanım, koruma ve benzeri diğer haklarını ifade eden ve böylelikle fikri mülkiyet hakları için önem arz eden bir kavram olarak ifade edilmektedir. Yaratıcı düşüncenin sonucunda ortaya çıkan buluşlar, patent gibi faydalı model kanunları ile de koruma altına alınabilmektedir. Tablo 10'da BRICS ülkeleri kapsamında yıllara göre yapılan faydalı model başvuru sayıları izlenmektedir. Çin'de 2008 yılından 2013 yıla kadar faydalı model başvuru sayılarında artış gözlemlenmiş, 2014 yılında faydalı model başvuru sayısı bir önceki yıla göre düşüş göstererek 861053 olmuştur. 2014 yılından yine 2017 yılına kadar Çin'de faydalı model başvuru sayısı artmıştır. Brezilya, Rusya ve Güney Afrika ülkelerinde ise 2008'den 2017 yılına dek faydalı model başvuru sayıları genel olarak düşüş göstermiştir.

Tablo 10: Yıllara Göre Faydalı Model Başvuru Sayıları (Yerleşikler)

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	3320	3337	2902	2956	2880	2891	2638	2606	2814	2843
Rusya	10483	10728	11757	12584	13479	13589	13000	11403	10643	10152
Hindistan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Çin	223945	308861	407238	581303	734437	885226	861053	1119714	1468295	1679807
G. Afrika	860	822	821	656	608	638	802	889	704	728

Kaynak: WIPO
(*Hindistan'ın verilerine ulaşılamamıştır.)

3.5. Fikri Mülkiyet Haklarının Korunaklılığı ve Patent Koruma

Patent, marka, endüstriyel tasarım ve faydalı model gibi turuncu ekonomi göstergelerinin yanı sıra bu değişkenlerin ülkeler içerisindeki korunaklılığını ifade eden göstergeler de önem arz etmektedir. Property Rights Alliance tarafından yıllık olarak yayınlanan Uluslar arası Mülkiyet Hakları Endeksi, ülkelerdeki mülkiyet haklarının korunaklılık seviyesini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Uluslar arası Mülkiyet Hakları Endeksi çerçevesinde ülkeler 0 ile 10 arasında değerler almaktadır. 10 değeri mülkiyet haklarının en yüksek seviyede korunduğunu ifade etmekte iken 0 değeri ise en düşük değeri göstermektedir. Uluslar arası Mülkiyet Hakları

Endeksi kapsamında iki alt endeks olan Fikri Mülkiyet Hakları Endeksi ve Patent Koruma gibi endeksler turuncu ekonomi doğrultusunda önem arz etmektedir.

Tablo 11'de BRICS ülkelerinin Fikri Mülkiyet Hakları Endeks değerleri görülmektedir. Buna göre BRICS ülkeleri içerisinde fikri mülkiyet haklarının korunaklılığının en yüksek olduğu ülke 2017 yılı değerleri itibariyle 7.902 değeriyle Güney Afrika'dır. Bu ülkeler içerisinde en düşük değere sahip olan ülkenin 2017 yılı endeks değeri olan 3.879 ile Rusya olduğu görülmektedir. BRICS ülkeleri içerisinde patent, marka, faydalı model ve endüstriyel tasarım başvuru, tescil ve toplam sayılarında en üst sırada yer alan Çin'in 2017 yılı itibariyle sırasıyla Güney Afrika ve Hindistan'ın arkasında 3. Sırada yer aldığı gözlemlenmektedir.

Tablo 11: Fikri Mülkiyet Hakları Endeksi

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	4.2	3.833	3.783	4.4	4.6	5	5.1	3.751	4.459	5.088
Rusya	2.4	2.667	3.2	4.2	3.5	3.7	4.1	3.374	3.374	3.879
Hindistan	5.8	5	4.5	5.1	5	5.2	5.3	4.531	5.357	5.866
Çin	3.8	4	4.822	5.7	5.7	5.6	5.6	4.921	4.942	5.424
G. Afrika	6.8	7	7.233	7	7.1	7.6	7.8	7.167	7.35	7.902

Kaynak: Property Rights Alliance

Tablo 12'de ise Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'nın Patent Koruma Endeksi kapsamındaki değerleri görülmektedir. 2017 yılı değerlerine bakıldığında en yüksek değerin 8.417 ile Çin'e ait olduğu gözlemlenmektedir. Güney Afrika 7.75 ile 2. sırada yer almakta iken Hindistan 7.35 ile 3. sırada yer almaktadır. Mevzubahis ülkeler içerisinde 2017 yılı baz alındığında en düşük endeks değerine sahip olan ülke 6.85 ile Brezilya'dır. 2008-2017 yılları arası endeks değerleri Güney Afrika dışında tüm ülkeler için yükseliş göstermiştir.

Tablo 12: Patent Koruma Endeksi

Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brezilya	6.4	7.18	7.183	7.2	7.2	7.2	6.9	6.85	6.85	6.85
Rusya	7	7.36	7.35	7.4	7.4	7.4	7.4	7.35	7.35	7.35
Hindistan	4.4	7.52	7.517	7.5	7.5	7.5	7.5	7.517	7.517	7.517
Çin	5	8.16	8.167	8.2	8.2	8.2	8.4	8.417	8.417	8.417
G. Afrika	8.1	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	7.8	7.75	7.75	7.75

Kaynak: Property Rights Alliance

SONUÇ

BRICS Ülkelerine genel olarak bakıldığında inovasyon ve iktisadi büyüme kapsamında önemli rol oynama potansiyeli olan yaratıcı ve kültürel endüstrilerin henüz istenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Fakat BRICS ülkeleri içerisinde Çin, diğer ülkelere nazaran turuncu ekonomi göstergeleri çerçevesinde çok daha farklı bir konumda yer almaktadır. Çin 2017 yılında ABD'den sonra en çok patent başvurusu gerçekleştirilen ülkedir (WIPO, 2018). Gerek patent, gerek faydalı model, gerek marka ve gerek endüstriyel tasarım başvuru ve tescil sayılarında Çin'in diğer ülkelere göre oldukça ileride olduğu gözlemlenmektedir. G. Afrika'nın bu ülkeler içerisinde en düşük değerlere sahip olduğu görülmektedir. Fikri mülkiyet haklarının korunaklılığını gösteren Fikri Mülkiyet Hakları Endeksi ve Patent Koruma Endeksi değerlerine bakıldığında özellikle Güney Afrika'nın endeks değerlerinin yüksek oluşu gözlerden kaçmamaktadır. Fakat Güney Afrika'da fikri mülkiyet haklarının korunması ve patent korunmasına yönelik kamu otoritesince gösterilen özen henüz ülke içerisindeki patent, marka, endüstriyel tasarım ve faydalı model başvuru ve tescil sayılarına yansımamaktadır. Rusya ve Brezilya genel itibariyle mevzubahis ülkeler içerisinde en olumsuz endeks değerlerine sahip iken Çin özellikle patent koruma endeks değeri ile mevzubahis ülkeler içerisinde ilk sırada yer almıştır. Çin'in özellikle ucuz işgücü ve nüfus gibi faktörlerinin önemli bir avantaj olduğu ifade

edilebilir. Hindistan'ın turuncu ekonomi göstergeleri kapsamında yerleşiklerin patent başvuru sayısı ve yerleşiklerin patent tescil sayısı dışındaki göstergelerde Çin'in ardından 2. Sırada olduğu görülmektedir. Rusya'nın incelenen göstergeler içerisinde Brezilya ile hemen hemen aynı konumda olduğu söylenebilir. Güney Afrika'nın ise BRICS ülkeleri içerisinde turuncu ekonomi göstergeleri çerçevesinde incelenen veriler doğrultusunda son sırada olduğu görülmektedir. Hindistan, Brezilya, Rusya ve Güney Afrika gibi ülkelerin turuncu ekonomi göstergeleri çerçevesinde henüz istenilen seviyede olmamalarının nedeni olarak bu ülkelerde yaratıcı endüstrilerin halen marjinal olarak görülmesi gösterilebilir. Halbuki yaratıcılık sadece işgücü, teknoloji veya sermaye değildir. Yaratıcılık aynı zamanda her ülkenin kültürel değerlerinde mevcuttur. Sanat ve kültür ekonomisi zengin ülkelerin tekelinde olmamakla beraber her ülke yaratıcı bir potansiyele mevcuttur ve bunu pazarlayabilme kapsamında hüner gösterebilirse, özgünlük tesis edilirse bu ülkelerde zenginlik oluşturmada turuncu ekonomi bir araç olarak kullanılabilir (UNCTAD, 2010). BRICS ülkelerindeki düşük yatırım maliyetleri olası dış yatırımları cazip hale getirebilir. BRICS ülkelerindeki düşük yatırım maliyetleri uluslararası yatırımcılar için cazip görülmekle beraber gerekli işgücünün tedarik edilebilmesi için bu ülkelerdeki yükseköğretim kurumlarına büyük görevler düşmektedir. Turuncu ekonomi göstergelerinin geliştirilebilmesi için insani sermayenin nitelik ve niceliğine ehemmiyet vermeli, yaratıcı bireylere tolerans ve hoşgörü göstererek yaratıcı sınıflar oluşturulmasına zemin hazırlamalı ve böylelikle yaratıcı endüstrilerde gelişim göstererek turuncu ekonomi kapsamında önemli bir konuma gelinmelidir. Gelişmiş bir ekonomi ve ülke olabilmek için turuncu ekonomi kavramı büyük önem arz etmektedir. Özellikle Çin dışındaki ülkelerin turuncu ekonomi faaliyetlerine daha çok önem vermesi gerektiği ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

Buitrago Restrepo, F. ve Duque, M. I. (2013). The Orange Economy: An Infinite Opportunity, Washington, DC: Inter-American Development Bank.
DCMS (2010). Guía práctica para mapear las industrias creativas. British Council, London, 2010. Pags 13-16 (http://www. odai.org/biblioteca/biblioteca1/22.pdf) (E.t. 28.09.2019).
ECLAC (2011). Incentivo a las Industrias Culturales y Creativas en América Latina y el Caribe. SELA, Caracas, 2011. Pag. 15 (http://www.sela.org/attach/258/EDOCS/SRed/2011/06/ T023600004770-0-Incentivo_a_las_Industrias_Creativas_y_Culturales-_Di_08-11.pdf). (E.t. 29.09.2019).
Erataş, F., Alptekin, V. ve Uysal, D. (2015). Türkiye'de Kültür Ekonomisinin Gelişimine Yerel Bir Bakış, Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 25-47,
Esen, Ü. B. ve Atay, Ö. (2017). Ekonominin Yeni Yüzü: Yaratıcı Ekonomi, Sosyoekonomi, 25(33), 59-80.

Howkins, J. (2001). The Creative Economy: How People Make Money from Ideas. London, Penguin.
Işık, C. (2014). Patent Harcamaları ve İktisadi Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği, Sosyoeonomi, 2014-1, 69-86.
PRA (2018). International Property Rights Index 2018 Report, https://s3.amazonaws.com/ipri2018/IPRI2018_FullReport2.pdf , (E.t. 28.09.2019).
Soyak, A. (2005). 'Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları: Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve GOÜ'ler Açısından Önemi, Legal Fikri Ve Sınaî Haklar Dergisi, s. 1, 11-30.
Suluk, C. (2002). AB ve Türk Hukukunda Faydalı Modellerin Korunması, Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, 2(1), 53-87.
UNCTAD (2010). Creative Economy Report 2010, https://unctad.org/en/Docs/ditctab20103_en.pdf (E.t: 29.09.2019).
UNESCO (2013). Cultural Industries, Bureau of Public Information, http://www.unesco.org/bpi/pdf/memobpi25_culturalindustries_en.pdf (E.t : 28.09.2019).
WIPO (2003). Guide on Surveying the Economic Contribution of the Copyright Based Industries,http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/copyright/893/wipo_pub_893.pdf (E.t : 27.09.2019).
WIPO (2018). WIPO Performance Report, https://www.wipo.int/edocs/mdocs/govbody/en/wo_pbc_30/wo_pbc_30_7.pdf, (E.t. 28.09.2019).

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ВЫСОТНЫХ ЗДАНИЙ И ОСОБЕННОСТИ В ИХ ИЗУЧЕНИИ СТУДЕНТАМИ АРХИТЕКТОРАМИ

Виталий ПЛОСКИЙ
Киевский Национальный Университет Строительства и Архитектуры (КНУСА)рхитектурный факультет, кафедра архитектурных конструкций
Ольга КРИВЕНКО
Киевский Национальный Университет Строительства и Архитектуры (КНУСА) архитектурный факультет, кафедра архитектурных конструкций
Vitaliy PLOSKYI
Kyiv State University Building and Architecture Üniversite, Faculty of Architecture, Department of Architectural Constructions
Olga KRIVENKO
Kyiv State University Building and Architecture Üniversite, Faculty of Architecture, Department of Architectural Constructions

АННОТАЦИЯ

Высотные и сверхвысотные здания активно строятся в мире, это связано:

- с ростом численности населения на Земле;

- интенсивными темпами урбанизации;

- с растущими возможностями современного научно-технического прогресса для преодоления высотной отметки в строительстве.

Для современных высотных зданий характерны: высокие энергетические потребности, экологические и социальные дисбалансы. Устойчивое развитие (sustainable development) в области строительства направлено на уменьшение влияние городов, в том числе и высотных зданий на окружающую среду и обеспечение комфортных, здоровых условий для проживания людей. В этом процессе важно изучать высотные здания принимая во внимание следующие основные направления: проектирование зданий с учетом условий окружающей среды; поиск энергоэффективных решений по обеспечению функциональных свойств здания; влияние высоты на восприятие и распределение нагрузок в здании. Принимаемые конструктивные решения высотного здания, его геометрическая форма и выбранные материалы должны соответствующим образом взаимодействовать с климатическими условиями окружающей среды для достижения

оптимальных экологических и энергоэффективных решений. Подготовка специалистов, обладающих знаниями и навыками для принятия таких решений, является одной из приоритетных задач устойчивого развития в строительстве и архитектуре. В Киевском Национальном Университете Строительства и Архитектуры, преподавателями кафедры архитектурных конструкций для магистров архитекторов подготовлен специализированный курс «Современные архитектурные конструкции зданий и сооружений», в ходе которого обозначенные выше вопросы изучаются подробно. В том числе выполняется курсовая работа, цель которой разработать комплексное решение высотного здания с обеспечением современных энергоэффективных и экологических требований устойчивого развития.

Ключевые слова: устойчивое развитие, высотные здания, экология, энергоэффективность.

ACTUAL TENDENCIES OF THE DEVELOPMENT OF HIGH-RISE BUILDINGS AND SPECIFICS IN THEIR STUDY BY STUDENTS ARCHITECTS

ABSTRACT

High-rise and super-tall buildings are being actively built throughout the world, due to:

- growth of the population on Earth;

- intense pace of urbanization;

- enhanced capabilities of modern scientific and technological progress to overcome height in construction.

Modern high-rise buildings are characterized by high energy needs, environmental and social imbalance. Sustainable development in construction is aimed to reduce the urban impact, including high-rise buildings, on the environment and to provide comfortable and healthy living conditions to people. In this process, it is important to study high-rise buildings, considering the following main areas: design of buildings with respect to environmental conditions; search for energy-efficient solutions ensuring the functional properties of the building; the influence of height on the perception and distribution of loads in the building. Design decisions of a high-rise building, its geometrical shape and selected materials must interact appropriately with the climatic conditions of the environment to achieve optimal environmental and energy-efficient

solutions. Training of specialists with the knowledge and skills to make such decisions is one of the priorities for sustainable development in construction and architecture.

At the Kiev National University of Construction and Architecture, lecturers of the Department of Architectural Constructions prepared a specialized course "Modern Architectural Structures of Buildings and Structures" for M.S in Architecture.

In scope of this course the issues identified above are studied in detail. It includes term paper aimed to develop a comprehensive solution for a high-rise building with modern energy-efficient and environmental requirements for sustainable development.

Keywords: sustainable development, high-rise and super-tall buildings, energy-efficient and environmental requirements.

DOĞU AVRUPA ÜLKELERİNİN DIŞ KIRILGANLIK GÖSTERGELERİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Arş. Gör. Mustafa Necati ÇOBAN
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Tokat

ÖZET

Kırılganlık, ülkelerin iç ve dış etkilere, risklere karşı aşırı duyarlı olma durumunu ifade etmekle beraber ekonomik krizlere davetiye çıkaran ve bu kapsamda ülkeler için tehdit arz eden önemli bir kavram olarak nitelendirilmektedir. Kırılganlıklar, mali, finansal veya dış kırılganlık olmak üzere farklı şekillerde kategorize edilebilmektedir. Dış kırılganlık, ülkelerin dışarıdaki siyasi veya ekonomik gelişmelere yönelik aşırı duyarlı olma biçimi olarak tanımlanmaktadır. Özellikle borç yükü fazla olan ve acil dış finansman ihtiyacı olan ülkelerin dış kırılganlıklarının yüksek olduğu görülmektedir. Yabancı yatırımcı, bir ülkeye yatırım gerçekleştirirken o ülkenin güvenilir bir liman olup olmadığına ve ülkedeki risk unsurlarına dikkat etmektedir. Dış kırılganlığı yüksek seviyede olan ekonomilere yabancı yatırımcı yatırım gerçekleştirmeyebilmektedir. Ülkeler, dış etkenlerden etkilenmemek için ancak kapalı bir ekonomi modelini tercih ederek, dışa kapalı olarak korunabilirler. Fakat dünyanın küreselleşmesi kapalı bir ekonomi modelinin tercih edilmesini ve bu modelin sürdürülebilir olmasını uygun kılmamaktadır.Dış kırılganlık göstergeleri, yabancı yatırımcıların bir ülkeye yatırım gerçekleştirirken özellikle dikkate aldıkları kriterler olarak ön plana çıkmaktadır. Cari açığın GSYİH'ya oranı, uluslar arası döviz rezervlerinin kısa vadeli dış borca oranı, uluslar arası döviz rezervlerinin GSYİH'ya oranı, toplam dış borcun GSYİH'ya oranı, toplam dış borcun toplam yıllık ihracata oranı ve reel kurun aşırı değerlenmesi gibi göstergeler bir ülkenin dış kırılganlığı kapsamında fikir veren önemli belirleyiciler olarak ifade edilmektedir. Çalışmada Ukrayna, Slovakya, Romanya, Polonya, Moldova, Macaristan, Çekya ve Bulgaristan gibi Doğu Avrupa ülkeleri dış kırılganlık göstergeleri kapsamında değerlendirilecektir. Çalışmada kullanılacak dış kırılganlık göstergeleri olarak genel kabul gören ve literatürdeki benzer çalışmalarda kullanılan değişkenlerden faydalanılacaktır. Çalışma kapsamında Doğu Avrupa ülkelerinin dış kırılganlık göstergeleri kapsamında karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kırılganlık, Dış Kırılganlık, Dış Kırılganlık Göstergeleri, Doğu Avrupa Ülkeleri, Yatırım.

EVALUATION OF EASTERN EUROPEAN COUNTRIES WITHIN THE SCOPE OF EXTERNAL VULNERABILITY INDICATORS

ABSTRACT

Vulnerability is defined as an important concept that presents the countries' over-sensitivity to internal and external influences and risks, but also invites economic crises and poses a threat to countries in this context. Vulnerabilities can be categorized in different ways: fiscal, financial or external vulnerability. External vulnerability is defined as the way countries are over-sensitive to external political or economic developments. It is observed that especially the countries with high debt burden and in need of urgent external financing have high external vulnerabilities. When investing in a country, a foreign investor pays attention to whether the country is a safe harbor and the risk factors in the country. Foreign investors may not invest in economies with high external vulnerability. In order to avoid being affected by external factors, countries can only be protected from outside by choosing a closed economy model. However, the globalization of the world does not make it suitable for a closed economy model to be preferred and sustainable. The indicators of external vulnerability come to the forefront as the criteria that foreign investors take into consideration when investing in a country. The ratio of the current deficit to GDP, the ratio of international foreign exchange reserves to short-term external debt, the ratio of international foreign exchange reserves to GDP, the ratio of total external debt to GDP, the ratio of total external debt to total annual exports, and overvaluation of the real exchange rate external vulnerability. Eastern European countries such as Ukraine, Slovakia, Romania, Poland, Moldova, Hungary, Czechia and Bulgaria will be evaluated within the scope of external vulnerability indicators. The variables which are generally accepted as indicators of external vulnerability to be used in the study and used in similar studies in the literature will be utilized. The aim of this study is to evaluate Eastern European countries comparatively in terms of external vulnerability indicators.

Keywords: Vulnerability, External Vulnerability, External Vulnerability Indicators, Eastern European Countries, Investment.

YARIMOKDA NORMALLEŞMİŞ SINIR ŞARTLI YÜKSEK DÜZENLİ OPERATÖR EMSALLİ DİFERANSİYEL DENKLEMLERİN GRİN FONKSİYONUNUN İNCELENMESİ

Gahire ŞAHBAZOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

ÖZET
Grin fonksiyonu birçok matematiksel konuların çözümünde geniş kullanılıyor. Adi diferansiyel denklemler teorisinde, matematiksel fizika denklemlerinde, matematiksel fiziksel gelişmelerin modellemesinde, operatör emsallı adi diferansiyel denklemlerin çözümünde Grin fonksiyonu önemli bir rol oynar. Bu amaçla yarımokda normal sınır şartları ile özel sayılarının dağılımı konusunun, Gin fonksiyonu için asimptot ayrılış ve düzenli değerlendirmenin, onun yelpazeninin öğrenilmesi hem bilimsel, hem de bilimsel pratik açıdan günceldir.

Diyelim ki, H separabel Hilbert fezasıdır. $H_1 = L_2[H:[0;\infty)]$ ile cevapları $H-$ fezasından olan ve $\int_0^\infty \|f(x)\|_H^2 dx < \infty$ şartını ödeğen, güçlü ölçülen $f(x)$ $(0 \le x < \infty)$ fonksiyonlarından ibaret Hilbert fezasını işaret edelim.

$f(x), g(x) \in H_1$ öğelerinin skalyar çarpımı

$$[f,g]_{H_1} = \int_0^\infty \left(f(x), g(x)\right)_H dx$$

Gibi belirlenir.

H_1 fezasında

$$l(y) = (-1)^n y^{(2n)} + \sum_{j=2}^{2n} Q_j(x) y^{(2n-j)} \qquad (1.1.1)$$

diferensiyel ifadesi ve

$$B_j y\big|_{x=0} = y^{(l_j)}(0) + \sum_{m=1}^{l_j} \alpha_m^{(l_j)} y^{(l_j-m)}(0) = 0 \qquad (1.1.2)$$

sınır şartlarıyla belirlenmiş L operatörüne bakalım. Burada $0 \le l_1 < l_2 < \ldots < l_n \le 2n-1$, $j = 1,2,\ldots,n$, $y \in H_1$ ve türemeler güçlü anlamda anlaşılıyor.

Gelecekte her yerde $Q_{2n}(x)$ fonksiyonunu $Q(x)$ gibi işaret edeceyiz.

Diyelim ki, D' çoğunluğu $\sum_{k=1}^{p}\varphi_k(x)f_k$ şeklinde tüm fonksiyonlar toplusudur, burada $\varphi_k(x)-$finit, $2n$ kere kesilmez diferensiyellenen skalyar fonksiyonlardır ve $f_k \in D(Q)$.

Tayin oblastı D' olan, (1.1.1) ifadesinin ve (1.1.2) sınır şartlarının doğurduğu operatörü L' gibi işaret edelim. (1.1.1) ifadesinin emsalları ve sınır şartları üzerinde belli şartlar dahilinde L' operatörü H fezasında pozitif simetrik operatördür.

Farz edeceğiz ki, L' operatörünün L kapanması H_1 fezasında kendi kendine birleşme ve aşağıdan yarımsınırlı operatördür.

Bu bölümde L operatörünün Grin fonksiyonu kuruluyor ve yelpazenin diskretliği ispat edilir, aynı zamanda bu operatörün özel değerleri için asimptot formül alınır. Belirtelim ki, kendi kendine koşma operatör emsallı Şturm-Liuvill denklemi için Grin fonksiyonu ilk kez B.M.Levitan tarafından öğrenilmiştir. Özel değerlerin asimptot dağılımı ise A.G.Kostyuçenko ve B.M.Levitanın tarafından araştırılmıştır.

$l(y)=-\left(P(x)\,y'\right)'+Q(x)\,y$ ifadesinin doğurduğu operatörün Grin fonksiyonu ve özel sayıların asimptot dağıtımı kendiliğinden koşma halinde E.Abdukadırov tarafından öğrenilmiştir. Tüm gerçek okda verilmiş yüksek çift tertipli operatör denklemin Grin fonksiyonu ve özel sayılarının asimptotikası M.Bayramoğlu tarafından tetkik edilmiştir. Yarımok haline H.İ.Aslanovun, A.A.Abudov ve H.İ.Aslanov, B.İ.Aliyev vb. çalışmalarında bakılmıştır.

Farz edeceğiz ki, L operatorenen emsalları aşağıdaki şartları ödüyor:

1) $Q(x)$ operatörleri adeta tüm $x\in[0;\infty)$ için H -da kendi kendine birleşmelerdir, tüm $x-$ler için öyle genel $D\{Q(x)\}$ çoğunluğu vardır ki, $Q(x)$ o operatörleri bu oblastda tayin edilmişlerdir ve simetriklerdir (böylece biz düşünüyoruz ki, $Q(x)$ operatörleri H -da sınırsız olabilirler).

2) $Q(x)$ operatörleri aşağıdan düzenli olarak sınırlıdırlar, yani tüm $f \in D$ için $(Q(x) f, f) > c(f, f)$, $c > 0$ berabersizliği ödenir.

3) $|x - \xi| < 1$ için aşağıdaki berabersizlik ödenir:

$$\left\| [Q(x) - Q(\xi)] Q^{-a}(x) \right\| < A|x - \xi|, \quad \text{burada} \quad 0 < a < \frac{2n+1}{2n}, \quad A > 0,$$

$\left\| Q^{-\frac{1}{2n}}(x) Q^{\frac{1}{2n}}(\xi) \right\| < c_1$, $\left\| Q^{\frac{1}{2n}}(x) Q^{-\frac{1}{2n}}(\xi) \right\| < c_2$, c_1, c_2 – pozitiv sayılardır..

4) $|x - \xi| > 1$ için aşağıdaki berabersizlik ödenir:

$$\left\| Q(\xi) \exp\left(-\frac{Jm\omega_1}{2} |x - \xi| Q^{\frac{1}{2n}}(x) \right) \right\| < B,$$

burada $Jm\omega_1 = \min_i \{ Jm\omega_i > 0, \omega_i^{2n} = -1 \}$, $B > 0$.

5) $\left\| Q_j(x) Q^{-\frac{1-j}{2n}+\varepsilon}(x) \right\| < c$, $j = 1,2,...,2n-1, c > 0$.

Anahtar Kelimeler: Grin Fonksiyonu, Operatör, Emsalli Differansiyel

E-PHARMACY MANAGEMENT SYSTEM

Ali Agha FAIZI
Islamabad,Pakistan,Medical Scicences

ABSTRACT

Pharmacy management system can make the work easier by giving the details of the medicine when its name is entered. A computer gives the details of the medicine like rate of medicine, and the expiry date and the row and rack location of the medicine. It becomes very difficult in big medical stores to handle the details of all the medicines manually, so by using this pharmacy manage system we can maintain the records of all the medicines. By using this management system the time gets saved and there will be very negligible chance of the errors to occur. We can check the record instantly which is not possible by manual methods. As the system gives the information of the expired medicines we can discard them and replace them with new stock. Thus we can conclude that pharmacy management system is helpful for handling the tasks efficiently in the store.

Pharmacy is the one of the medical facilities to serve the people of certain population for their healthcare. Before this, pharmacy use the manual system to manage the medicine stock. It needs the pharmacist assistant check the medicine twice a week to check expire date of the medicine in the storage and medicine that out of stock. The pharmacist assistant take out the medicine that rise the expired date and keep it at the safety place to avoid mistake the expired medicine to be sell.

Key Words: Medicines, Pharmacy Management, E-Pharmacy

CHINA'S SUCCESS IN RURAL AND AGRICULTURAL DEVELOPMENT

Go FUNG
Tongji University

ABSTRACT

China's agricultural sector has experienced rapid growth over the past 70 years with 4.8 times increase in grain yield. Since 1949, grain yield in China has grown by 2.6 % per year, reaching 658 billion kg in 2018, which can be fed 20 % with arable land less than 9 % of the World total. China is gradually improving diversification in the field of food supplies, developing selection and ensuring the highest yield of aquatic products since 1989, reaching 64.6 million tons in 2018, which is 143 times more than in 1949. More than 35 million hectares of family contract farmland was recorded in China in 2018, which contrasts strongly with 3.87 million hectares in 2004. China also stimulated the development of new types of agricultural products and services. At the end of 2018, 600 thousand family farms and 2.17 million farming cooperatives were registered in China. In this paper there ı will present the China's success in rural and agricultural development.

Key Words: China's Agricultural, Field, China's Rural